

Församlingens kyrkoråd.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Aldén, G. A., skriftställare; *Ekstrand, Å. G., f. d. överingenjör, kyrkovård; Falk, C. Th., f. d. läroverksadjunkt; Grönfors, G. B. V., direktör, kyrkovård; Hinderson, A. F., garnhandlare; *Lagergren, C. H., grosshandlare; *Lindman, C. A. M., professor; Quensel, O. E. C., justitieråd.

Kyrkonotarie.

Ljungman, C. J. D.

Gustav Vasa församling.

Expedition: Västmannagatan 63, Va.; rt. 95 82; st. 94 82, kyrkoherdens arbetsrum st. 38; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (se vidare under denna församling). Inom församlingen ligger Sabbatsbergs ålderdomshem, som till den 15 oktober 1910 utgjorde egen församling, men numera ingår i Gustav Vasa; inrättningen har dock fortfarande egen kyrka, egen pastor etc.

Stat år 1915. Utgifter: 156,666: 16 kr. Inkomster: 17,195: 77 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevillningskrona. Till prästerskapets avlöning 10 öre, till kyrkokassan 57 öre, till skolkassan 5 öre och till församlingsbiblioteket 8 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning en krona för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., bostad. Pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. och såsom personlig lönefyllnad fri bostad. Kyrkonotarie: lön 600 kr. Klockare: lön 2,500 kr., bostad. Kantor: lön 1,000 kr. Organist: lön 1,500 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr. En förste kyrkovaktmästare: lön 1,250 kr., fyra ålderstillägg, vardera å 150 kr., bostad eller 500 kr. i hyresbidrag; en andre kyrkovaktmästare: lön 1,000 kr., fyra ålderstillägg, vardera å 150 kr., bostad eller 500 kr. i hyresbidrag.

Kyrkoherde.

Hallberg, H. E.

Komminister.

Vakant, tf. Lindgren, J.

Pastorsadjunkt.

Gasslander, K. F.

Pastorsadjunkt.

Holmbäck, A. J. (jfr nedan under Matteus förs.).

Klockare och kantor.

Bohlin, C.

Organist.

Olsson, O. E.

Diakonissor.

(Gemensamma för församlingen och fattigvårdsstyrelsen: Västmannagatan 63, Va., st. 956; mottagningstid: tisdagar, fredagar och lördagar 8—10 f. m.).

Norrbom, Karin; Gustafsson, Alma K.

Kyrkovaktmästare.

Axén, J. A.; Wærner, A. S.

Församlingens kyrkoråd.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Edblom, J. R., byggmästare; *Enell, H. G. O., apotekare, kyrkovård; *Fegth, J. P., bruksägare; von Friesen, P. Hj., revisor; *Lindberg, G. E., hamnfogdeinspektör; Lindholm, J. M., fabriker, kyrkovård; Nycander, O. J. T., ingenjör, stadsfullm.; Olsson, F. T., direktör.

Kyrkonotarie.

Falkenberg, A. C. M., frih.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Sabbatsbergs ålderdomshem, Torsgatan 32, Va.; rt. 86 06; st. 71 40.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår nu i Gustav Vasa (jfr under fattigvårdsnämnden, sid. 100).

Predikant.

Lundström, E. Hj. J.

Organist och försångare.

Selander, Anna Ch.

Vaktmästare.

Olsson, K. J.

S:t Matteus församling.

Expedition: Dalagatan 78 B, Va.; rt. 114 99; st. 94 80; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (jfr ovan under denna förs.). En kyrka hade redan före delningen blivit uppförd och invigd år 1903. Inom församlingen ligger borgerskapets änkhus, som förut utgjort egen församling. Genom kongl. förordning den 30 september 1910, som trädde i kraft den 15 oktober samma år, upphörde inrättningen att vara egen församling, men har fortfarande eget prästerskap, som den själv avlönar.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** *Stat år 1915.* Utgifter: 94,106: 50 kr.;
inkomster: 16,064: 81 kr.
Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona.
Till kyrkokassan 25 öre, till prästerskapets av-
löning 3 öre, till skolkassan 7 öre och till för-
samlingsbiblioteket 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löning en krona för man och 50 öre för kvinna.

Arlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr.,
hyresersättning 1,600 kr. Komminister: lön
4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr.,
hyresersättning 1,000 kr. Pastoratsadjunkt:
lön 3,000 kr., hyresersättning 600 kr. Pastors-
adjunkt: 2,500 kr. Kyrkonotarie: 600 kr.
Klockare och kantor: lön 2,500 kr., hyres-
ersättning 600 kr. Organist: lön 1,500 kr.,
personligt lönetillägg 500 kr. Förste kyrko-
vaktmästare: lön 1,800 kr., fri bostad. Andre
kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr., hyresbidrag
300 kr.

Kyrkoherde.

Berglund, A. A. T. (fr. o. m. d. $\frac{1}{5}$ 1915).

Komminister.

Holmbäck, A. J., (tillträder d. $\frac{1}{5}$ 1916).

Pastoratsadjunkt.

Gunnard, O. B.

Pastorsadjunkt.

Wiklund, E. W.

Klockare och kantor.

Vakant.

Organist.

Ahlberg, D. J.

Diakonissa.

(*Matteuskyrkan, Vanadisvägen, Va.; st.
294 82; mottagningstid alla dagar utom
onsdagar 9—11.*)

Pauli, A. Irene V.

Kyrkovaktmästare.

Hanning, P. O.; Rydblom, J. E.

Församlingens kyrkoråd.

Ledamöter.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
ovan); ***Almström, O. H.**, disponent, stadsfullm.;
Anderberg, A. W., kamrerare; **Kihlmark, R. R.**,
fastighetsägare, kyrkovärd; **Lundberg, C. P.**,
verkmästare; **Olin, A. R.**, direktör, stadsfullm.;
***Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommis-
sarie; ***Westman, K. A.**, disponent; ***Sjöman,
E. F.**, grosshandlare, kyrkovärd.

Suppleanter.

Bruce, V. O. Chr., apotekare; **Edberg, N. J. G.**,
expeditör; **Erixon, G.**, direktör; **Jakobsson, U.
G. W.**, roteman.

Kyrkonotarie.

Edman, P. V.

Borgerskapets änkhuss.

Inrättningen, som förut bildat egen församling,
ingår numera i Matteus.

Norrullsgatan 45, Va.; st. 54 38.

Arlöningar m. m. Predikant: arvode
1,600 kr. Organist: arvode 400 kr. Vakt-
mästare: uppbar lön endast såsom vaktmästare
vid änkhuset.

Predikant.

Gunnard, O. B.

Organist.

Gustafsson, A. F.

Vaktmästare.

Ahlström, O. F.

Jakobs församling.

*Expedition: Malmkillnadsgatan 46, C.;
rt. 5 39; st. 69 50; expeditionstid: 10—11.*

Jakobs kyrka omtalas i urkunder från tretton-
hundratalets mitt. Jakobs församling var i
början förenad med Solna. Den gamla kyrkan
nedrevs av Gustav Vasa, varefter alla in-
vånarna på Normalm begagnade sig av Klara
kyrka. En ny kyrka började byggas under
Johan III:s tid, men avstannade arbetet vid hans
död, och kyrkan invigdes först 1643. Samma
år, den 25 november, delades Normalm i två
församlingar, Klara och Jakobs, med Brunkeberg
som gräns. Denna delning ägde orubbat be-
stånd till 1671, då de av Norrmalms invånare,
som bodde omkring St Johannis kapell (»Kungs-
backsboerne») bildade egen församling med av
ärkebiskopen men icke av konsistoriet erkänd
kyrkoherde. Denna delning upphörde emellertid
snart och »Kungsbacksboerne» fingo i stället
gudstjänstlokal i St Olofs kapell under Klara
församling. År 1672 skildes Ladugårdslandet
från Jakobs församling, dock utan egen präst,
då Ladugårdslandet skulle skötas och förstas av
amiralitetspredikanterna under kyrkoherdens i
Jakob inseende såsom »superintendent vid ami-
ralitetet». Sedan amiralitetet i början på 1680-
talet flyttats till Karlskrona, skildes Jakob och
Ladugårdslandet fullständigt 1696.

Den 1 maj 1907 skildes Jakobs och Johan-
nes församlingar.

Stat år 1915. Utgifter: 175,000 kr.;
inkomster: 2,000 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona.
Till prästerskapets avlöningskassa 6 öre och till
kyrkokassan 35 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löningskassa av varje mantalsskriven person
40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. En komminister: lön 4,000 kr., dessutom två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr. och fri bostad, personligt lönetillägg å 600 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: 600 kr. Klockare: lön 3,000 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,600 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Hammarsten, Fr.

Komminister.

Rosenius, P. J.

*Pastoratsadjunkt.*Thysell, N. S. (fr. o. m. d. $\frac{1}{5}$ 1915).*Pastorsadjunkt.*Andrén, B. (fr. o. m. d. $\frac{1}{5}$ 1915).*Klockare.*

Gustafsson, A. M.

Organist.

Lindström, A. E.

Kantor.

Borgstedt, E. R.

Diakonissa.

(*Malmkillnadsgatan 46, C.; st. 209 33; mottagningstid: alla vardagar 9—11 f. m.*)

Unger, Ingegerd E.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, K. A.

Församlingens kyrkoråd.

Hammarsten, Fr., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); Haak, O. K., direktör; Sebardt, C. W., hovapotekare; Sjögren, P. A., fabrikör, kyrkovård; *Wachtmeister, H. H:son, greve, generaldirektör; *Wretman, J., rådman, kyrkovård; en vakant.

Kyrkonotarie.

Afzelius, A. C. A.

Johannes församling.

Expedition: Kammakaregatan 12, Va.; st. 71 80; st. 9 09; expeditionstid: 10—11.

Enligt traditionen anlade Magnus Ladulås 1286 nära den plats, där Johannes kyrka nu ligger, ett hospital och ett kapell, som till ridaren S:t Georgs ära kallades S:t Görans kapell. På 1450-talet utlades en del av kapellets tomt till begravningsplats åt Jakobs församling, me-

dan dess kyrkogård till stor del var utlagd till Kungsträdgården. Sedan Gustav Vasa 1527 låtit nedriva kapellet, låg tomten i mer än hundra år öde och namnet förvandlades till Brunkebergs-kyrkogården. På 1630-talet byggdes där emellertid ett gravkapell, som även användes till gudstjänstlokal för kronans manskap. Först 1671 började det användas till gudstjänster för församlingen under den tid förslag var å bane att skilja Jakobs och Johannes församlingar (jfr ovan under Jakobs församling). Under Gustav III:s tid lades grunden till en ny kyrka, men avstannade arbetet snart. År 1890 invigdes en ny kyrka på platsen, och skildes församlingen den 1 maj 1907 från Jakobs. År 1904 invigdes vid Vanadislundan ett kapell, S:t Stefanskapellet.

Stat år 1915. Utgifter: 113,500 kr.; inkomster: 8,500 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till prästerskapets löne- och konventionskassa 10 öre och till kyrko- och skolkassan 40 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje skattskyldig person 40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad eller hyresersättning 1,000 kr. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., personligt lönetillägg 500 kr. samt fri bostad eller hyresbidrag 600 kr. Två pastorsadjunkter: lön 3,000 kr. och fri bostad. Kyrkonotarie: 600 kr. Klockare: lön 2,500 kr., ersättning för mistade sportler 200 kr., lönetillägg 300 kr., fri bostad. Organist: vid Johannes kyrka, lön 2,000 kr., lönetillägg 500 kr., vid Stefanskyrkan, 1,200 kr., lönetillägg 300 kr., Diakon: 1,800 kr., fri bostad. Kantor: lön 1,800 kr. Kyrkovaktmästare vid Johannes kyrka: lön 1,200 kr., ålderstillägg 400 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare vid Stefanskyrkan: lön 1,200 kr., ålderstillägg 200 kr., hyresersättning 500 kr.

Kyrkoherde.

Öhman, K.

Komministrar.

Laurell, E.; Lignell, E.

Pastoratsadjunkt.

Ring, G. E. T.

Pastorsadjunkter.

Wenner, P. A.; Berlin, E. L.

Klockare.

Jansson, C. H. T.

Organister.

Sjögren, J. G. E. (Johannes kyrka); Wahlstedt, Edla (Stefanskyrkan).

rkl-
in-
stitu-
tioner.

Kantor.

Wiklund, W.

Diakon och diakonissor.

(*Frejgatan 25, Va.; st. Vasa 72 73, 297 84; mottagningsstid: måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 8—10 f. m.*)

Karlsson, A.; Törneblad, M. Ch. (Mia); Nilsson, Alma.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, A. F. (Johannes kyrka), st. Brunkeb. 2 86; Beijer, E. W. (Stefanskyrkan), st. Vasa 74 59.

Församlingens kyrkoråd.

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); Herslow, E. J. A., f. d. justitieråd; *Hjorth, C. A., kontorschef, stadsfullm.; Hjorth, J. E., direktör, stadsfullm., kyrkovård; *Lindberg, A. W., kamrer; Sehardt, C., prakt. läkare; *Svedelius, C., rektor; Wassberg, A., överlärare; *Wikland, S. H. S., distriktschef i järnvägsstyrelsen, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Engellau, I.

Engelbrekts församling.

Expedition: Östermalmsg. 67, Ö.; rt. 108 03; st. 98 13; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (jfr nedan under denna förs.). Grund till en kyrka för församlingen lades den 14 maj 1910; kyrkan invigdes den 25 januari 1914. Ett kapell i Hjorthagen invigdes den 25 mars 1909.

Stat år 1915. Utgifter: 142,147 kr.; inkomster: 12,010 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till prästerskapets avlöning 5 öre, till kyrkokassan 37 öre och till skolkassan 3 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 3,600 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: 2,500 kr. personligt löne-tillägg 1,000 kr. Kyrkonotarie: 700 kr. Klockare: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Organister: 1,500 kr. (Engelbrektskyrkan) och 1,200 kr. (Hjorthagskapellet). Kantor i Engelbrektskyrkan: 1,000 kr. Förste kyrkovaktmästare: 1,500 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: 1,000 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Lindhagen, L. T.

Komminister.

Bergius, C. Y.

Pastorsadjunkt.

Lindh, A.

Pastorsadjunkt.

Montan, G. E.

Klockare och tf. kantor.

Blomberg, C. H.

Organister.

Lindberg, O. F. (Engelbrektskyrkan); Åhlén, D. M., (Hjorthagskapellet).

Diakonissa.

(*Surbrunnsgatan 10, Va.; st. 124 95; mottagningsstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 8—10 f. m.*)

Ingman, Rosa M.

Kyrkovaktmästare.

Granfelt, A. M. (förste); Granfelt, Fr. (andre).

Församlingens kyrkoråd.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Andersson, H. R., hamnmästare; Johansson, N. J. A., byggmästare; Kaijser, A. H. G., apotekare, kyrkovård; *Lind, G. H., direktör, stadsfullm.; *Lindahl, M., direktör, kyrkovård; *Lindgren, G. A. H., hovintendent; Malm O., B., generallöjtnant; von Seth, P., justitieråd.

Kyrkonotarie.

Norman, C. A. H.

Hedvig Eleonora församling.

Expedition: Jungfrugatan 7 B, Ö.; rt. 52 62; st. 70 09; expeditionstid: 10—11.

Ladugårdslandet hörde först under Jakobs församling. År 1656 ansåg Karl X Gustav lämpligt bygga en kyrka på Ladugårdslandet för amiralitetet, och lades grunden 1658 men avstannade bygget snart, och en träkyrka uppbyggdes på amiralitetets bekostnad vid Storgatan 1670. Den 17 april 1672 fick Ladugårdslandet bilda egen församling, till en början dock utan egna präster, då amiralitetspredikanterna under tillsyn av kyrkoherden i Jakob skötte själavården. Först sedan amiralitetet på 1680-talet flyttats till Karlskrona, blev skilsmässan 1696 fullständig. År 1730 återupptogs byggandet av stenkyrkan, som slutligen den 21 augusti 1737 blev invigd och kallad Hedvig Eleonora, sannolikt efter Karl X Gustavs gemål. Följande år nedrevs den provisoriska träkyrkan. Den 1 maj 1906 dela-

des församlingen i tre: Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar.

Stat år 1915. Utgifter: 144,600 kr.; inkomster, 17,075 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till prästerskapets avlöning 4 öre, till kyrkokassan 40 öre och till skolkassan 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., ålderstillägg 1,500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., ålderstillägg 1,000 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,600 kr., fri bostad (personl.). Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., personligt hyresbidrag 500 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr. Klockare: 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Organist: lön 1,500 kr., personligt lönetillägg 300 kr. Kantor: 1,200 kr. Kyrkovaktare: lön 1,500 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Källander A. J.

Komminister.

Kihlgren, J.

Pastoratsadjunkt.

Schröderheim, E. Ph.

Pastorsadjunkt.

Arborelius, E. Th.

Klockare.

Morén, J. T. (se nedan).

Organist.

Blom, O. L.

Kantor.

Morén, J. T. (se ovan).

Diakonissa.

(Församlingshyddan, Östermalmsgatan 6, Ö.; st. 5405; mottagningstid: alla vardagar 8—10 f. m.)

Olsson, Ellen M.

Kyrkovaktare.

Jansson, A. V.

Församlingens kyrkoråd.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); Ahlström, G. L., generalkonsul, kyrkovärd; Andersson, F., direktör; Aurell, F. O., ingenjör; *Bergman, B. O., justitieråd; Brundin, F. A., direktör, kyrkovärd; *Johanson, E., grosshandlare; *Schafén, W. F., kansliråd; *Schönmeyr, B. J., vice häradshövding.

Kyrkonotarie.

Tottie, G. V.

Oscars församling.

Kyrkl.

in-
stitu-
tioner.

Expedition: Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.; rt. 119 47 (under expeditionstiden); st. 72 92; expeditionstid: juni—aug. 10—11; sept.—maj 9—10,30.

Församlingshyddan: Artillerigatan 52, Ö.; st. 144 80.

Oscars församling avskildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (se vidare under denna förs.). En kyrka hade redan före delningen uppbyggts och invigts år 1903.

Stat år 1915. Utgifter: 117,273: 88 kr.; inkomster 21,103: 85 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till prästerskapets avlöning 7 öre, till kyrkokassan 28 öre och till skolkassan 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,600 kr. samt bostad mot en hyra av 600 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Organist: lön 1,500 kr., lönetillägg 500 kr. Organist i Djurgårdskyrkan: 400 kr. Kantor: lön 1,000 kr., lönetillägg 500 kr. Kyrkovaktare: lön 1,200 kr., lönetillägg 300 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr., lönetillägg 200 kr.

Kyrkoherde.

Vakant.

Vice pastor.

Aurelius, B. O. (se nedan).

Komminister.

Aurelius, B. O., vice pastor (se ovan).

Vice komminister.

Algård, N. S. H. (se nedan).

Pastoratsadjunkt.

Algård, N. S. H. vice komminister (se ovan).

Vice pastoratsadjunkt.

Kihlstedt, G.

Pastorsadjunkt.

Gyberg, P. J.

Klockare.

Sandberg, O. T. (se nedan).

Organister.

Vretblad, V. P. (O-carskyrkan); Liljeholm, f. Skog, Anna S. (Djurgårdskyrkan).

Kantor.

Sandberg, O. T. (se ovan).

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Diakonissa.
*(Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.; st. 72 92;
mottagningstid: alla vardagar 8—9 f. m.)*

Könsberg, Elsa Ch.

Kyrkovaktare.

Andersson, P. A.

Kyrkovaktmästare.

Erikson, M.

Församlingens kyrkoråd.

Aurelius, B. O., vice pastor, självskr. ordf. (se ovan); *Bayard, C. G., grosshandlare; *Broman, J. W., direktör, kyrkovård; *Carlson, L. Fr., grosshandlare; Diding, F. V., grosshandlare, kyrkovård; Ekman, A., krigsråd; *Hammarberg, J. F., rådmän; Malm, P. L., tf. stads-kamrerare; Nilsson, N. byggmästare; Nyström, T. G., överste; *Roberg, T., konsul, stadsfullm.

Kyrkonotarie.

Törnell, E. R.

Katarina församling.

Expedition: Högbergsgatan 15, Sö.; rt. 7661; st. 38 20; expeditionstid: 9—10,30 f. m. samt fredagar 7—8 e. m.

På den plats, där Kristian Tyrann år 1520 låtit bränna liken av de i Stockholms blodbad dödade jämte Sten Sture d. y:s lik likt Johan III 1576 resa ett mindre kapell, som till minne av Sture kallades Sturekapellet. Där detta kapell stått, lät Karl X Gustav 1656 lägga grunden till Katarina kyrka, sedan han två år förut förordnat om södra malmens delande i två församlingar, Maria och Katarina, den senare sannolikt uppkallad efter hans moder. År 1723 nedbrann kyrkan men återupbyggdes redan följande år.

Med anledning av reformationsjubelfesten 1893 insamlades medel till en minneskyrka i Stockholm, vilka medel 1898 överlämnades till Katarina församling som grundplåt till en ny kyrka. Denna kyrka, som invigdes år 1906, kallades efter dåvarande drottningen för Sofia-kyrkan.

Inom församlingen ligger Danviks hospital, som förut bildat egen församling, men sedan den 15 okt. 1910 fullständigt ingår i Katarina; inrättningen har dock eget prästerskap och egen gudstjänstlokal.

Stat år 1915. Utgifter: 134,827: 66 kr.; inkomster: 31,167: 66 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till församlingen 25 öre, till prästerskapets avlöning 20 öre och till folkskolan 10 öre.

Personlig avgift. Till församlingen en krona för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 7,500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 1,000 kr.,

fri bostad. En komminister: lön 4,000 kr., personligt ålderstillägg 500 kr., fri bostad. En komminister: lön 4,000 kv. fri bostad. Två pastoratsadjunkter: lön 3,000 kr., dessutom i hyresättning 1,000 kr. En pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad, en lön 2,000 kr. och en: lön 1,500 kr. Kyrkonotarie: 600 kr. Klockare: lön 1,800 kr., fri bostad, ålderstillägg 500 kr. En organist (å Katarina kyrka): lön 1,200 kr., två ålderstillägg å 300 kr., hyresbidrag 500 kr. En organist (Sofiakyrkan): lön 1,200 kr. samt ett ålderstillägg å 300 kr. Två kantorer: lön 900 kr. Kyrkofogde: lön 500 kr. En kyrkovaktare (Katarina kyrka): lön 1,000 kr., fri bostad; en kyrkovaktare (Sofiakyrkan): lön 1,300 kr., dessutom i hyresbidrag 500 kr.

Kyrkoherde.

Landquist, C. A. E.

Komministerar.

Fristedt, C. E., tjl.; Klefbeck, E. A., stadsfullm.

Vice komminister.

Fahl, G. A.

Pastoratsadjunkter.

Hansson, O. A.; Ahlfeldt, R. A.

Pastorsadjunkter.

Nordvall, Fr.; Breitholtz, T. N. R.; Södergren, V.

Klockare och kyrkofogde.

Berglöf, C. A. R.

Organister.

Larsson, J. W. (Katarina kyrka); Wennerberg-Reuter, Sara M. E. E. (Sofiakyrkan).

Kantorer.

Berglöf, C. A. R., tjl., tf. Kock, A., (Katarina kyrka); Broman, J. A. (Sofiakyrkan).

Församlingssystrar.

Hogenberg, Maria; Landquist, Hanna, *Högbergsgatan 13, Sö.; st. 138 43, mottagning: alla söckendagar kl. 8—9 f. m.*

Ehnberg, M. J. (Hanna); Nilsson, Ida A., *Erstagatan 26, Sö.; st. 31 11, mottagning: mänd., onsd., fred. kl. 9—11 f. m.*

Dahlgren, Emma A. J., *Helgalunden 2, Sö.; st. 136 08, mottagning: alla vardagar kl. 8—9 f. m.*

Kyrkovaktare.

Andersson, A. P. (Katarina kyrka); Sköldström, K. L. (Sofiakyrkan).

Församlingens kyrkoråd.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); Bergström, A. W., arkitekt, kyrko-

vård; *Lundwall, S. A., advokat; Bäckström, J. A., grosshandlare; *Djurling, E. W., konsul; *Hallgren, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm.; Loostrom, A. H., protokollsekreterare; Pettersson, K. G., direktör; *Romare, P. B., direktör, stadsfullm., kyrkovård; Thunell, J. W., byggmästare; *Mårtensson, O., fabrikör.

Kyrkonotarie.

Lundwall, S. A. (se ovan).

Danviks hospital.

Expedition: änketuset, Danviks hospital, Sö.; st. 13254; pastorexpeditionen öppen tisdagar 11—2.

Danviks hospital har förut bildat egen församling men ingår nu i Katarina.

Avlöningar m. m. Predikant: arvode 1,200 kr. Organist: 300 kr. Klockare och vaktmästare: 860 kr. jämte bostad.

Predikant.

Breitholtz, T. N. R., (se ovan).

Organist.

Klingberg, Anna G. A.

Klockare och vaktmästare.

Vakant.

Maria församling.

(Maria Magdalena.)

Expedition: S:t Paulsgatan 10, Sö.; rt. 7434; st. 3968; expeditionstid: 9—10,30.

Maria Magdalena församling omfattade ursprungligen hela Södermalm. Kyrkan uppbyggdes allra först 1347 men nedrevs redan 1527. Började åter uppbyggas 1576 och blev färdig 1634 men nedbrann 1759, varpå den genast återuppbyggdes och kunde i sitt nuvarande skick invigas redan 1763. Församlingens förste pastor (kaplan) omnämnes 1354.

Stat år 1915. Utgifter: 129,010: 94 kr.; inkomster: 11,010: 94 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 40 öre, till prästerskapets avlöning 10 öre och till folkskolan 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning en krona för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lösen för 2,800 kbfot spannmål 6,177: 08 kr., 1,714 kr., fri bostad. Två komministrar vardera: lösen för 1,400 kbfot spannmål 3,088: 54 kr., 857 kr., fri bostad samt i personligt lönetillägg 750 kr. åt nuvarande innehavarna. En pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad samt personligt lönetillägg 1,000 kr.; en pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresersättning 600 kr. Pastorsadjunkt: lön 1,500 kr. Kyrkonotarie: 500 kr., arvode för räkningskapers uppgörande 200 kr. Klockare: lön 2,000 kr., fri bostad samt personligt lönetillägg 500

kr. Organist: lön 1,500 kr. Kantor: lön 1,000 kr. samt personligt lönetillägg 200 kr. Kyrkofogde: lön 500 kr. Kyrkovaktmästare: 1,500 kr., fri bostad. Expeditionsvaktmästare och eldare: 1,500 kr., fri bostad samt för ringning 240 kr.

Kyrkl. in-stituer-tioner.

Kyrkoherde.

Eklund, K. A.

Komministrar.

Winberg, I.; Lindeberg, E. W.

Pastoratsadjunkter.

Molin, O. E.; Nilsson, N. U.

Pastorsadjunkt.

Ankar, G. A.

Klockare och kyrkofogde.

Arring, J. A. A:son.

Organist.

Heintze, G. Hj.

Kantor.

Lindqvist, G. H.

Diakonissa.

(Brännkyrkagatan 187, Sö.; st. Söder 356; mottagningstid: alla vardagar 8—9,30 f. m.)

Johansson, Laura.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. R.

Expeditionsvaktmästare och eldare.

Johanson, T. E.

Församlingens kyrkoråd.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Blomdahl, P. A., byggmästare; Carlsson, J. A. C., grosshandlare; *Ehrngren, O. I., ingenjör, kyrkovård; *Montelius, G. O. A., f. d. riksantikvarie; *Ribben, K. A., vice häradshövding; Wassén, C., disponent, stadsfullm., kyrkovård; Widtskiöld, J., köpman; Östberg, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm.

Kyrkonotarie.

Masreliex, K. V.

Brännkyrka församling.

Expedition: Stora Katrineberg, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 14; st. Liljeholmen 29; expeditionstid 9—11.

Församlingen benämndes ursprungligen Ovanför eller Wantör. Anledningen till namnförändringen är utan tvivel de många eldsvåder, som kyrkan undergått och gissningsvis utsättes denna till år 1452, då Kristian I:s danska flotta efter

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** ett misslyckat landstigningsförsök vid Kävlinge-
holmen (nuv. Blasieholmen) måste draga sig till-
baka och därvid brände trakten söder om Stock-
holm. Av denna eller annan eldsvåda har säker-
ligen hela församlingen fått sitt namn Brände-
kyrka eller Bränkyrka. Församlingen var tidigare
sammanslagen med Sollentuna men åtskildes för-
samlingarna år 1260. Församlingen hade då
ett kapell på södra bergen, som användes även
av Katarina församling (som också lydde under
grevskapet Årstad). Så småningom förskaffade
sig emellertid Katarina församling egen präst.
Genom kungl. brevet den 28 juli 1587 förord-
nades slutligen, att kyrkoherden i Huddinge
skulle vara kyrkoherde även i Brännkyrka med
skyldighet att i nämnda församling hålla »sigh
en lärhd schickelig Cappellan». Sedan dess hava
de båda församlingarna haft gemensam kyrko-
herde, till dess Brännkyrka, enligt kungl. brevet
den 31 dec. 1913, fr. o. m. den 1 maj 1914 lades
under Stockholms konsistorium, i vilket försam-
lingens kyrkoherde äger säte och stämma.

Stat år 1915. Utgifter 45,988: 09 kr.;
inkomster 45,988: 09 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevillningskrona.
Till kyrkokassan 30 öre, till prästerskapets av-
löning 1/3 % av den beskattningsbara inkomsten
och till folkskolan 10 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löning 50 öre för man och 25 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., dessutom i hyresersättning 2,500 kr.
Komminister: lön 5,000 kr., dessutom i hy-
resersättning 1,500 kr. Pastoratsadjunkt:
lön 3,000 kr., dessutom i hyresersättning 1,000
kr. Klockare: lön 1,800 kr., tre ålderstillägg
å 300 kr. efter resp. 3, 6, och 9 år, dessutom
i hyresersättning 500 kr. Kantor och organ-
nist: lön 1,500, dessutom boställe. Försam-
lingssystem: lön 1,200 kr., dessutom bostad
och vedbrand. Kyrkovaktmästare: lön 1,200
kr., dessutom i hyresersättning 350 kr.

Kyrkoherde.

Lindskog, H. J. (ännu ej tillträtt).

Vice pastor.

Lindstam, N. A.

Komminister.

Vakant.

Vice komminister.

Wikmark, C. R.

Pastoratsadjunkt.

Lagerkrantz, J. L.

Klockare.

Öhlander, H. A. G.

Kantor och organist.

Granér, C. T.

Församlingssystem.

Nilsson, Selma M. (*Midsommarkransen; st.
Liljeholmen 12, mottagning vardagar
8—9 f. m.*)

Kyrkovaktmästare.

Lövgren, C. O.

Församlingens kyrkoråd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
ovan); *Eriksson, L. M., smedsmästare, kyrko-
värd; *Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef,
stadsfullm., vice ordf.; Löfgren, A. F., arbets-
förman; *Pettersson, L., nämndeman; Roswall,
C. A. A., karemer, kyrkovärd; Östman, J. L.,
folkskollärare.

Kyrkonotarie.

Vakant.

Tyska församlingen.

(St Gertrud.)

*Expedition: Svartmangatan 16, St.; vt.
60 04; st. 21 56; expeditionstid: 10—11
(1 juni—15 sept. tisdagar och fredagar
10—11).*

Tyskarna i Stockholm fingo 1571 av konung
Johan III frihet att uppygga sin egen kyrka
och hava begravningsplats, till vilka ändamål
de, till en början tillsammans med finska för-
samlingen, använde St Gertruds kapell, som stod
på den plats, där nu tyska kyrkan står. När
detta kapell först blivit byggt, är okänt,
men 1607 erhöill tyska församlingen kapellet
»för evärdeliga tider», vilken donation av ko-
nung Gustav II Adolf stadfästes 1612, varpå kyrko-
bygget igångsattes 1619 och fullbordades 1642.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: 8,000
kr., fri bostad. En pastorsadjunkt: 3,600 kr.;
en pastorsadjunkt: 300 kr. Kyrkonotarie:
1,200 kr. Klockare: 2,100 kr., två ålderstillägg
600 kr. Organist: 1,000 kr. Kantor: 600
kr. Klockspelare: 400 kr. Kyrkovaktare:
1,200 kr., fri bostad. Ringare: 250 kr.

Hederspresident.

Douglas, L. W. A., greve, riksmarskalk.

Kyrkoherde.

Sterzel, G. F.

Pastorsadjunkter.

Hemmer, J. F.; en vakant.

Klockare.

Faulwasser, J. Th.

Organist.

Lundh, L. A.

Kantor.

Wibergh, J. J. (se nedan).

Klockspelare.

Wibergh, J. J. (se ovan).

Kyrkovaktare.

Malmqvist, C. E.

Dessutom en *ringare*.

Församlingens kyrkoråd.

Sterzel, G. F., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan);

Bäcker, E. C., grosshandlare; **Däumichen, M.**

C. A., generalkonsul; **Kahl, G. A.**, fabrikör;

Pott, G. F. L., direktör; **Schmelzkopf, T. J.**

W., grosshandlare; **Zimmerman, A. M.**, revisor.

Kyrkonotarie.

Wirth, L. O. F.

Finska församlingen.

(Fredriks förs.)

*Expedition: Finska kyrkan, Slottsbacken
2 C, St.; rt. Staden 150; expeditionstid:
tisdagar och fredagar 11—12.*

Finska församlingen hade under ett par hundra år sin gudstjänstlokal på diverse platser både i staden och på malmarna, däribland åren 1609—1719 i Riddarholmskyrkan, till dess den

år 1725 fick sin nuvarande kyrka, det forna s. k. Lilla bollhuset, vilket genom öppet brev den 14 februari 1727 tillförsäkrades dem med oryggelig besittningsrätt». **Kyrkl. institutioner.**

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 4,000 kr., fri bostad. Klockare, organist och kantor: lön 700 kr., fri bostad. Kyrkovaktare: lön 300 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Montell, V.

Klockare, organist och kantor.

Ritari, J.

Kyrkovaktare.

Hedlund, W.

Församlingens kyrkoråd.

Montell, V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan);

Alrutz, A. O., f. d. byggnadschef; **Bastman, A.**

E., sekreterare; **Bastman, G. A.**, grosshandlare;

Brunström, K. E. L., revisor i tullverket;

Lindholm, P. A., grosshandlare; **Mannerheim,**

C. E. J., greve; **Nordenstrahl, T. O. R.**, förste

ingenjör; **Orvin, H. S.**, banktjänsteman; **Säll-**

ström, A. G., byggmästare; **Sällström, P.**, bygg-

mästare, kyrkovård.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**K. hovkonsistorium med därunder hörande församlingar.**

Hovkonsistorium lär vara instiftat år 1662. I en den 20 december 1662 utfärdad ordning, var-efter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta, omtalas trenne hovpredikanter, bland dem en överhovpredikant. I nådig in- struktion för consistorium aulicum av den 28 juni 1681 tillägges konsistorium samma rätt och myndighet som andra konsistorier i riket; preses skulle vara överhovpredikanten, ordinarie bisittare övriga hovpredikanter; när ärenden rörande kungl. livgardet förekommo, skulle prästerna vid regementet äga säte och stämma i konsistoriet. Förordningen om rättegången i domkapit- len av den 11 februari 1687 gjorde livgardes- och artilleripredikanter till ordinarie ledamöter av konsistoriet, i senare tider tillkom även kyrkoherden i Skeppsholms församling. De under detta konsistorium lydande församlingarna äro samtliga icke territoriella. Hovförsamlingens gudstjänst förrättas i slottskapellet; Svea liv- garde, Göta livgarde, livgardet till häst och Svea artilleriregemente begagna Gustav Adolfskyrkan, vilken invigdes den 6 november 1892, och Svea ingenjörkår Kungsholms kyrka såsom gudstjänst- lokal.

Instruktion. Kungl. instruktion den 28 juni 1681 (med ändringar).

Hovkonsistorium.

K. slottet, St.; ingen bestämd sessionstid.

Preses.

Billig, A. G. L., överhovpredikant, biskop.

Assessorer.

Åhfeldt, O. C. P., ord. hovpredikant, pastor i hovförs.

Gemzell, E. E., ord. hovpredikant, kyrkoherde i Skeppsholms förs.

Rogberg, O. E., regementspastor i Göta liv- gardes förs.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor i livgardets till häst förs.

Bergö, C. J., regementspastor i Svea artilleri- regementes förs.

Nordblad, C. I. I., regementspastor i Svea liv- gardes förs.

Svea ingenjörkårs och fälttelegrafkårens förs. har ingen representant i hovkonsistorium.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R.

Hovkleresiet.

Expedition: Slottskyrkans sakristia, St.

I spetsen för hovkleresiet stod redan under Gustav II Adolf en förste hovpredikant, se- dermera även en äldste hovpredikant. Vid mitten av 1600-talet synes först titeln över- hovpredikant hava uppkommit och har allt- sedan varit den brukliga för chefen för hov- prästerskapet.

Avlöningarm. m. Överhovpredikant: 750 kr. Ordinarie hovpredikanter: se under hovförsamlingen. E. o. hovpredikanter upp- bära ej arvode.

Överhovpredikant.

Billig, A. G. L., biskop (se ovan).

Ordinarie hovpredikanter.

Åhfeldt, O. C. P. (se ovan); **Gemzell, E. E.**, rege- mentspastor vid k. flottan (se nedan).

Tjänstgörande e. o. hovpredikanter.

Ekdahl, F. N., kyrkoherde i Fjellie; **Mazer, T. A.**, f. d. adjunkt vid norra latinläroverket; **Ham- marsten, F.**, kyrkoherde i Jakobs förs.; **Bes- kow, F. A.**, kyrkoherde i Stora Malm; **Ljung- hoff, A. Hson**, kyrkoherde i Ausås; **Johansson, C. A.**, kyrkoherde i Mjölby; **Norrry, C. J.**, föreståndare för diakonissanstalten; **Källander, A. J.**, kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.; **Rund- gren, V. E.**, kyrkoherde i Oscar Fredriks förs., i Göteborg; **Leijonhufvud, K. A.**, frih., kyrkoherde i Södertälje stads- och landsförs.; **Nilsson, L. J. P.**, kyrkoherde i Häggum, reg.-pastor; **Hallberg, H. E.**, kyrkoherde i Gustav Vasa förs.; **Bruncrona, A. G. M.**, kyrkoherde i Lovö; **Andræ, S. E. J.**, kyrkoherde i Jönköping; **Nilson, S. J.**, kyrkoherde i Solna; **Caroli, Cl. A.**, kyrkoherde i Norra Vram; **Jonsson, K. L.**, kyrkoherde i Hör; **Malmberg, P. G. J.**, regementspastor vid andra livgrenadjärrege- mentet, Norrköping.

Hovförsamlingen.

K. slottets högvaktsflygel, St.; st. 28 86; expeditionstid: tisdagar och fredagar 1—2.

Avlöningar m. m. Pastor: lön 2,500 kr. Ordinarie hovpredikant: lön 300 kr. Klockare: lön 1,000 kr. Organist: lön 750 kr. Kantor: lön 200 kr. Pedell vid hov- konsistorium 100 kr. Kyrkovaktare: lön 400 kr.

Pastor.

Åhfeldt, O. C. P.

Ordinarie hovpredikant.

Gemzell, E. E.

Klockare och pedell vid hovkonsistorium.

Berg, P. J. R.

Organist.

Hennerberg, C. F.

Kantor.

Sylvén, E. A.

Kyrkovaktare.

Jansson, N. A.

Församlingens kyrkoråd.

Ledamöter.

Åhfeldt, O. C. P., självskr. ordf. (se ovan); Bäckström, E. G. M., f. d. byråchef; Hennerberg, C. F., musikdirektör; Radhe, K., hovintendent; Sylvén, E. A., kantor.

Svea livgardes församling.

Expedition: Birgerjarlsgatan 106, Va.; rt. 129 57; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 3—4 (juni—augusti endast onsdagar och fredagar).

Avlöningar m. m. Regementspastor: lön 1,000 kr. Klockare: arvode 100 kr.

Regementspastor.

Nordblad, C. I. I.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Nordblad, C. I. I., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); Nystedt, S. O., överstelöjtnant; Lagerbielke, C. A., frih., major; af Klercker, J. T. A., kapten; Liljeholm, C. J. A., fanjunkare.

Göta livgardes församling.

Expedition: Göta livgardes kasern, en tr. t. h., Ö.; expeditionstid: måndagar, onsdagar och lördagar 12—1 (juni—augusti endast onsdagar och lördagar 12—1).

Avlöningar m. m. Regementspastor: arvode 1,000 kr.; påsköre 200 kr.

Regementspastor.

Rogberg, O. E.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Rogberg, O. E., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); Löwenhielm, H. A., kapten; Helling, E. F. H., kapten, regementskvartermästare; Schartau, F. A. V., löjtnant; Lundberg, K. A., fanjunkare; en vakant.

Kyrkl. institutioner.

Livgardets till häst församling.

Expedition: regementets kasern, Sturevägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och lördagar 10,30—11,30.

Avlöningar m. m. Regementspastor: arvode 1,000 kr.

Regementspastor.

Elmqvist, H. F. A.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); en major; en ryttmästare; en löjtnant, regementsintendenten; en underofficer.

Svea artilleriregementes församling.

Expedition: regementets kasern, Valhallavägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och fredagar 11—12.

Avlöningar m. m. Regementspastor: lön 1,000 kr. En bataljonspredikant: lön 500 kr., inkvartering 400 kr.; en bataljonspredikant åtnjuter ingen lön.

Regementspastor.

Bergö, C. J.

Regementspastor i regementet.

Mörner, A. K.

Bataljonspredikanter.

Blomquist, O. R.; Vicander, J. P:son.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Bergö, C. J., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); Bolin, A., överstelöjtnant; Blomquist, O. R., bataljonspredikant; Hamilton, C. G. D., greve, löjtnant; Lindén, O., styckjunkare; Way, S. T. M., kapten.

Skeppsholms församling.

(K. flottan.)

Skeppsholmen, Ö.Dj.; st. 103 95; expeditionstid: 10—10,45.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 6,500 kr., fri bostad. Bataljonspredikant: lön 1,200 kr. Klockare: lön 600 kr. Organist och kantor: lön 500 kr. Kyrkovaktare: lön 300 kr.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Kyrkoherde.
Gemzell, E. E.
Bataljonspredikant.
Dehlgren, A. T.

Klockare.
Born, C. Hj.
Tf. organist och kantor.
Ekblom, H. M.

Kyrkovaktare.
Lundgren, G. A.

Församlingens kyrkoråd.

Gemzell, E. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Olsen, C. O., f. d. viceamiral; Anckers, N. E., kommandör, varvschef; *Dyrssen, G., konteramiral och chef för marinförvaltningen; Engström, I. A., marindirektör; *Munthe, C. L. A., kommandörkapten, kyrkovård; Näsman, R. C. T., marinintendent, kyrkovård; *Martin, E. D. W., auditor.

Kyrkonotarie.

Näsman, R. C. T.

Svea ingenjörkårs och fälttelegrafkårens församlingar.

Gemensam expedition Hantverkaregatan 37, K.; .rt. 9 22; expeditionstid: oktober—maj onsdagar och fredagar 11,30—12,30, juni—september onsdagar 11,30—12,30.

Avlöningar m. m. Regementspastor: arvode 1,000 kr.

Regementspastor.

Folkard-Holmgren, J. F.

Församlingarnas kyrkoråd.

Folkard-Holmgren, J. F., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); Sallberg, E. G. P., överstelöjtnant i fortifikationens reserv; Ahlmann, H. W., överste i fortifikationens reserv; Dahlberg, A. B. C., departementsskrivare vid fortifikationsdepartementet; en vakant.

Främmande trosbekännares församlingar.

Katolska församlingen.

(Romersk-katolsk.)

Expedition: Norra Smedjegatan 24, C.; st. Brunkeb. 3 05; expeditionstid: månd., onsd. o. fred. kl. 10,30—11,30 f. m.; 1 juni—15 sept. endast månd. o. fred. kl. 10,30—11,30 f. m.

De katolska församlingen i Stockholm tillhörande, inom staden boende medlemmar av samma församling skola numera för anteckning om deras borgerliga förhållanden upptagas i kyrkböckerna för den till svenska kyrkan hörande församling, inom vars område de bo och hava sitt hemvist. Förut har den katolska församlingens föreståndare haft att över denna församlingens medlemmar föra enahanda anteckningar, som det tillkommer svenska kyrkans prästerskap att föra över sina församlingsmedlemmar, samt att meddela betyg och uppgifter med samma giltighet som de av svenska kyrkans prästerskap meddelade. Denna befogenhet har efter den 1 januari 1911 upphört.

Katolska församlingens prästerskap har tillräkts rätt att med laga verkan förrätta vigsel.

Avlöningar m. m. Föreståndare: 1,500 kr. Kyrkoherde: 1,200 kr. Pastor och pastorsadjunker: 1,200 kr. Organister: 600 kr. Vaktmästare: 300 kr.

Dessutom åtnjuter pastor ålderstillägg å 400 kr., föreståndare, kyrkoherde, pastor och pastorsadjunker fri bostad och ved, portvakt fri bostad och underhåll.

Föreståndare.

Bitter, J. F. A.

Kyrkoherde.

Wessel, E.

Pastor.

Kiesler, R.

Pastorsadjunker.

Benelius, J. P. E.; Lohmeyer, J. G. J.; Borka, Fr.; Nordmark, S. O. S.

Organister.

Kihlgren, Gertrud F. B. (S:ta Eugenia kyrka); Nylander, A. (St Eriks kyrka).

Vaktmästare.

Pätzold, Fr.

Församlingens kyrkoråd.

Wessel, E., kyrkoherde, ordf. (se ovan); Andersson, E. J. K., disponent; Barsuglia, A. J., fabrikör; Benelius, J. P. E., pastorsadjunkt, sekreterare (se ovan); Roessler, E. J. R., f. d. fotograf.

Mosaiska församlingen.

Expedition: Wahrendorffsgatan 3, C.; st. 62 30; expeditionstid: varje helgfri fredag 9,30—10,30 f. m.

Kassakontor: Wahrendorffsgatan 3, C.; st. Brunkeb. 16 00; expeditionstid: judiskt och kristligt helgfria dagar 10—12 f. m.

Medlem av Stockholms mosaiska församling är en var till mosaiska läran hörande svensk undersåte, som är mantalsskriven i Stockholm eller på annan svensk ort, belägen närmare till Stockholm än till någon av de övriga orter i Sverige, där mosaisk församling finnes. (Mosaiska församlingar med fullständig församlingsordning finnas utom i Stockholm i Norrköping, Växjö, Kalmar, Oskarshamn, Karlskrona, Malmö, Göteborg och Sundsvall.)

Församlingens beslutanderätt utövas vid församlingsstämma. I ärende angående gudstjänsten och vad därmed äger sammanhang må församlingen icke fatta beslut förr än förslag eller yttrande i frågan avgivits av församlingens rabbin. Två ordinarie församlingsstämmor skola årligen hållas, den ena i april och den andra i oktober.

Verkställighet och förvaltning tillkomma församlingens föreståndare. Föreståndarna skola vara fem till antalet, kassaföreståndaren inberäknad, och väljas vid den ordinarie församlingsstämman i oktober för en tid av fyra år. Föreståndarna utse inom sig en ordförande och två kyrkoföreståndare.

Lagar m. m. Ordning för mosaiska församlingen i Stockholm, av kungl. maj:t fastställd den 12 juni 1882, med ändring den 5 aug. 1904.

Avlöningar m. m. Rabbin: lön 10,000 kr. Lärare: lön 5,000 kr. Sekreterare: 800 kr. Organist: lön 1,800 kr. En kantor: lön 5,000 kr.; en kantor: lön 3,000 kr. Bokhållare: 2,000 kr. Vaktmästare: 1,300 kr., därav lön 1,000 kr., tjprg 300 kr., fri bostad, ved och lyse.

Rabbin.

Ehrenpreis, M.

Lärare.

Fried, M.

Organist.

Åkerberg, C. E. E.

Kantorer.

Saul, F.; Falk, F. I.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Bokhållare.

Seligman, Anna.

Vaktmästare.

Krantz, F. A.

Föreståndare.

Bonnier, I. A., f. d. bokförläggare, kyrkoföre-

ståndare; **Eliasson**, A. H., grosshandlare;
Hirsch, O. S., ingenjör, ordf.; **Thiel**, A. S.,
grosshandlare, kassaföreståndare; **Wolff**,
H., amiralitetsråd; kyrkoföreståndare.

Sekreterare.

Levy, L.

Stockholms församlingsbibliotek.

Församlingsbiblioteken.

Församlingsbiblioteken hava utvecklats ur de s. k. sockenbiblioteken. Dessa senare uppstodo i början på 1800-talet men fingo någon kraftigare tillväxt först med 1842 års folkskolestadga, som ålade prästerna att »uppmuntra till inrättande och begagnande av sockenbibliotek och därtill tjänliga böcker föreslå». Sockenbibliotekens blomstringsperiod infaller under 1860-talet. Efter att under 1870- och 1880-talen hava gått tillbaka började under 1890-talet biblioteks-rörelsen åter att utvecklas. De gamla biblioteken rycktes upp ur sitt förfall och nya biblioteksformer började vinna terräng, såsom nyktrhets-, arbetare-, vandrings- och föreningsbibliotek. Statsunderstöd fick denna rörelse först 1905, då riksdagen anvisade 60,000 kr. till folkbibliotek och centrala anstalter för bokförmedling och vandringsbibliotek. Kungl. kungörelsen den 16 juni 1905 ang. understöd åt folkbibliotek särskilde tre olika slag av dylika: 1) *församlingsbibliotek*, 2) *kommunbibliotek*, 3) *föreningsbibliotek*.

Kungl. kungörelsen den 23 september 1912 meddelade nya föreskrifter ang. understödjande av folkbiblioteksväsendet. Understöd lämnas numera dels till *folk- och skolbibliotek*, dels till *riksförbund* om minst 20,000 medlemmar för understödjande av dess genom studiecirklar eller liknande sammanslutningar utövade verksamhet, dels till *förmedlingsanstalter* för boklån. Till av kyrklig kommun upprättat bibliotek utgår understöd av statsmedel med ett belopp av lägst 40 högst 400 kr., mot villkor bl. a., att församlingen förbundit sig, att för det år, bidraget avser, tillskjuta minst lika mycket som det begärda statsbidraget samt att biblioteket regelbundet vissa dagar i veckan kostnadsfritt hålles tillgängligt för allmänheten. Bidraget sökes i Stockholm hos överståthållarämbetet före den 15 februari det år, för vilket detsamma önskas och utgår icke i kontanter utan i form av bundna böcker, valda ur av ecklesiastikdepartementet uppgjord förteckning och förmedlade till biblioteket genom statsunderstödd förmedlingsanstalt.

I Stockholm finnas tio församlingsbibliotek, nämligen i Storkyrkoförsamlingen och i Klara, Kungsholmens, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Johannes, Katarina och Maria församlingar samt ett gemensamt för Östermalms församlingar. Biblioteken sortera i en del församlingar under skolråden, i andra under en särskild styrelse, tillsatt av kyrkostämman för två år. Dessa bibliotek omfattade den 31 december 1914 tillsammans 54,935 band och lämnade under år 1914 tillsammans 184,435 hemlån.

Storkyrkoförsamlingens bibliotek.

Skomakaregatan 30, 1 tr. ö. g., St.; expeditionstider: jan.—15 juni samt sept.—dec. måndagar, onsdagar och fredagar 7—9 e. m.

I december 1860 väcktes hos Storkyrkoförsamlingens skolstyrelse förslag om »inrättande av något lämpligt läsebibliotek för församlingen» efter framställning i ärendet av skolstyrelsen beslöt församlingen den 28 april 1861 upprättandet av ett bibliotek, som till en början fungerade både såsom skol- och församlingsbibliotek, tills år 1902 en delning ägde rum: församlingsbiblioteket invigdes i sin nya lokal den 7 nov. 1903. Biblioteket, som den 31 dec. 1914 omfattade 3,336 band, åtnjuter för år 1915 av församlingen i anslag 1,500 kr. Antalet boklån under år 1914 uppgick till 2,549.

Styrelsens ledamöter.

Storkyrkoförsamlingens skolråd (se sid. 139).

Bibliotekarie.

Bengtsson, C. V.

Biträdande bibliotekarie.

Lindgren, J. P.

Klara församlingsbibliotek.

Klara västra kyrkogata 20, C; expeditionstid: vardagar 7—8 e. m.

Biblioteket, som tillkommit genom tillfälliga gåvor av privatpersoner, åtnjuter för år 1915 av församlingen ett anslag av 3,500 kr. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1914 2,844 band. Antal boklån under år 1914 uppgick till 1,750.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Söderberg, F. F. V., fil. dr.

Övriga ledamöter.

Bokander, H. G. E., pastorsadjunkt, vice ordf.; Cederschiöld, H. Maria R., journalist, sekrr.; Lilja, S. A. J., hovintendent, stadsfullm., kassaförvaltare; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare.

Suppleanter.

Rinman, E. B., redaktör; Söderberg, J. G., överlärare.

Bibliotekarie.

Bokander, Sigrid K.

Förs. Kungsholmens församlingsbibliotek.**bibl.**

Agnegatan 16, 1 tr., K.; st. 191 22; expeditionstid: jan.—maj samt sept.—dec. alla dagar läsning å lokalen 1—9 e. m., hemlån 5—9 e. m., juni—aug. alla vardagar läsning å lokalen samt hemlån 6—9 e. m.

I Kungsholms församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolan; år 1901 företogs en delning av detta i ett skolbibliotek och ett bokförråd för vuxna, vilket senare också inrymdes i folkskolehuset Hantverkaregatan 17. Då denna lokal visade sig vara för trång, flyttades biblioteket 1903 till församlingshuset och då lokalen även där blev för liten, anslag församlingen på majstämma samma år 3,500 kr. till inredning av ny lokal och inköp av ny litteratur samt höjde samtidigt bibliotekets årsanslag från 700 till 3,500 kr. I maj 1906 beslöt församlingen att bemyndiga styrelsen att anskaffa ny lokal, den nuvarande, och anslag 2,000 kr. till inköp av möbler. I den nya lokalen, som omfattar fem rum, har tillfälle till läsning på stället också kunnat beredas. Från och med år 1906 ställdes biblioteket, som förut sorterat under skolrådet, under en särskild styrelse. Biblioteket, som den 31 dec. 1914 omfattade 11,350 band, åtnjuter för år 1915 av församlingen i anslag 13,500 kr. (4 öre pr bevilningskrona). Antal boklån uppgick under år 1914 till 65,611 av 3,638 låntagare, antalet besök i läsrummen till 21,780.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

*Dahlgren, E. W., riksbibliotekarie.

Vice ordförande.

*Pettersson, G., handlande.

Inspektör.

Dahlgren, E. W., riksbibliotekarie.

Kassaförvaltare.

Stigler, J. E., läroverksadjunkt (se nedan).

*Övriga ledamöter.**Andersson, J. K. (Hanna), folkskollärarinna;
Stigler, J. E., läroverksadjunkt (se ovan);
Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.*Suppleanter.*

*Johansson, J. E., professor; Eriksson, K. J. B., kemigraf.

Sekreterare.

Första bibliotekarien (se nedan).

Första bibliotekarie.

Wahlström, Hulda A.

Andra bibliotekarie.

Rinman, Ester.

*Assistenter.*Schultz, Ingeborg J. M.; Anrep, f. Ringdahl,
Hanna E.Dessutom *extra assistenter.***Adolf Fredriks församlingsbibliotek.**

Saltmätaregatan 1, 1 tr., Va.; Expeditionstider: jan.—15 juni, sept.—dec. vardagar 6—9 e. m., 16 juni—31 aug. tre gånger i veckan, vardera gången 3 timmar enligt annons.

Biblioteket upprättades år 1862, inflyttade 1864 i det då uppbyggda skolhuset Saltmätaregatan 2 och förnades 1902 med en särskild läsesal. Vid Adolf Fredriks församlings delning 1907 värderades biblioteket till 15,000 kr. och inköptes av den nya Adolf Fredriks församling genom erläggande av 5,000 kr. till vardera av Gustav Vasa och Matteus församlingar. I september 1910 flyttades biblioteket till sin nya lokal i församlingshuset, där dess lokaler utgöras av utlåningsal, tvenne läsrum och ett styrelserum. Biblioteket, som den 31 dec. 1914 omfattade 7,682 band, åtnjuter av församlingen för år 1915 i anslag 3 öre pr bevilningskrona eller 5,580 kr. (dessutom disponibla besparingar 1,100 kr.). Antalet boklån uppgick under år 1914 till 18,771.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Rosenberg, J. O., f. d. professor.

*Ledamöter.*Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminariadjunkt;
Holm, Ingrid V. M., fröken; *Holmberg, F. J. (Fanny), folkskollärarinna; *Nilsson, S., fil. kand., f. d. överlärare, kassaförvaltare.*Sekreterare.*

Förste bibliotekarien (se nedan).

Bibliotekarier.

Rosén C. D., förste bibliotekarie; Aminoff, f. Setterlund, Ingrid, andra bibliotekarie.

Dessutom *biträden.*

Gustav Vasa församlingsbibliotek.

Norr tullsgatan 8 B, Va.; st. Vasa 88 11; expeditionstid under okt.—april: läsesalen vardagar 3—9 e. m., söndagar 7—9 e. m., låneexpeditionen vardagar 4—5 e. m. och 6—9 e. m., söndagar 7—9 e. m.; under maj och sept.: läsesalen och låneexpeditionen vardagar 6—9 e. m., söndagar 7—9 e. m.; under juni—aug.: läsesalen och låneexpeditionen vardagar 7—9 e. m.

Biblioteket har tillkommit genom kyrkostämmans beslut den 29 maj 1908. Den ekonomiska grundvalen utgjordes av 5,000 kr., vilka vid Adolf Fredriks församlings delning erlades till Gustav Vasa församling som lösen för dess andel i den odelade församlingens bibliotek. Redan tidigare fanns väl ett mindre bokförråd tillgängligt i Vasastadens folkhem Norr tullsgatan 7, men kan församlingsbibliotekets egentliga tillvaro räknas först från november 1909, då låneexpedition och läsesal öppnades i Gustav Vasa församlingshus. Härifrån flyttades biblioteket i november 1912 till sin nuvarande lokal, som omfattar låneexpedition, en större läsesal, ett läsrum för barn samt bibliotekariens arbetsrum. Biblioteket, som den 31 dec. 1914 omfattade 5,550 band, åtnjuter av församlingen för år 1915 ett anslag av 13,204 kr. (eller 8 öre pr bevilningskrona). Antalet boklån uppgick år 1914 till 28,075.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Dalström, J. J., f. d. överlärare.

Övriga ledamöter.

*Björklund, Sigrid O. M., fil. kand.; Carlsson, J. P., direktör; *Grönblad, C. A., bibliotekarie; Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm.

Bibliotekarie.

Lundberg, Hildur Ch.

Biträdande bibliotekarie.

Larsson, Hanna M.

Dessutom *extra assistenter.*

Matteus' församlingsbibliotek.

Matteuskyrkan, Dalagatan 80, Va.; st. 68 59. Expeditionstid: vardagar 7—9 e. m.

Biblioteket, som till en början utgjorde filial till Adolf Fredriks församlingsbibliotek, fick fr. o. m. 1909 års ingång egen styrelse och öppnades för utlåning den 1 sept. samma år. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1914 4,809 band och åtnjuter av församlingen för år 1915

i anslag 3,829 kr. (eller 2 öre pr bevilningskrona). Antalet boklån uppgick år 1914 till 19,234. **Förs! bibl!**

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde.

Övriga ledamöter.

Anderberg, A. W., kamrerare; Hoffsten, C. F., magasinförvaltare; *Ringselle, G. A., läroverksadjunkt; *Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie; *Vallin, J. A., arkitekt.

Bibliotekarie.

Rinman, Elna.

Biträdande bibliotekarie.

Zetterlund, Almida.

Johannes församlingsbibliotek.

Freggatan 25, Va.; expeditionstid: vardagar 6,30—9 e. m.; under juni—augusti måndagar, onsdagar och fredagar 7—9 e. m.

Biblioteket öppnades år 1862 för medlemmar av Jakobs och Johannes församling; efter denna församlingens delning överlämnades biblioteket år 1908 till Johannes församling. Biblioteket, som den 31 dec. 1914 omfattade 4,140 band, åtnjuter av församlingen för år 1915 ett anslag av 4,000 kr. Antalet boklån uppgick år 1914 till 15,472.

Styrelsens ledamöter.

Johannes församlings skolråd (se sid. 141).

Bibliotekarie.

Brovall, A. Vendela.

Dessutom ett *biträde.*

Östermalms församlingars bibliotek.

Sturegatan 38, Ö.; st. 167 51; expeditionstid: vardagar 6—9 e. m., söndagar 7—9 e. m.

Biblioteket öppnades den 4 febr. 1901 efter initiativ av skolrådet i Hedvig Eleonora församling och genom anslag av församlingen och kallades till en början Hedvig Eleonora församlingsbibliotek; efter församlingindelningen erhölet det 1906 namnet Östermalms församlingars bibliotek och äges nu gemensamt av Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar.

Förs. bibl. Biblioteket, som den 31 dec. 1914 omfattade 6,029 band, åtnjuter för år 1915 anslag av de trenne församlingarna med inalles 8,100 kr. Antalet boklån uppgick år 1914 till 25,770.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Engström, Lilly A., f. d. lärarinna (vald som ledamot av Engelbrekts förs.).

Övriga ledamöter.

Lagerstedt, N. G. W., f. d. läroverksråd, **Källander, A. J.**, kyrkoherde, **Bergström, J. A.**, kamrer (suppl.) (valda av Hedvig Eleonora förs.); **Huldt, Hilda Ch.**, lärarinna, **Göransson, J. F.**, byggmästare (valda av Oscars förs.); **Berg, J. Hj.**, f. d. slöjdsinspektör (vald av Engelbrekts förs.).

Bibliotekarie.

Strömberg, H. Erica M.

Biträdande bibliotekarie.

Dahl, Hedvig F.

Katarina församlings bokförråd.

Högbergsgatan 13, Sö.; utlåningstid: vardagar 7—8 e. m.; tisdagar och fredagar 1,30—2,30 (15 juni—1 sept. endast onsdagar och lördagar 1—2).

År 1896 väcktes hos Katarina församlings kyrkostämman motion om inrättande av ett församlingsbibliotek. Med anledning därav beslöt församlingens skolråd att uppdraga åt sin ordförande och vice ordförande att utreda frågan. Skolrådets ordförande sökte på enskild väg samla medel till det föreslagna biblioteket och lyckades, dels genom gåvor, dels genom en konsert i Katarina kyrka anskaffa 2,792 kr., för vilket belopp böcker inköptes, varjämte ett större antal band också erhöles genom gåvor. På så sätt anskaffades omkring 3,000 band. Sedan kyrkostämman anslagit 500 kr. till inköp och inbindning av böcker samt lika stor summa till bokförrådets vård, öppnades bokförrådet för utlåning den 14 sept. 1898. Det blev genast mycket anlitat, i synnerhet av ungdom, vilket gav

anledning till att en del barnböcker överlämnades till folkskolan för utlåning. Dessa böcker överlämnades sedan till folkskoledirektionen, och blev detta en av anledningarna till upprättande av skolbibliotek i huvudstaden. Biblioteket, som under år 1910 erhållit ny lokal, omfattade den 31 dec. 1914 6,965 band, och åtnjuter av församlingen för år 1915 i anslag 2,500 kr. Antalet boklån uppgick år 1915 till 6,667, fördelade på 992 låntagare.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde.

Övriga ledamöter.

Brate, E., lektor; **Klefbeck, E. A.**, komminister, stadsfullm.

Bibliotekarier.

Hagberg, Ellen A.; Andersson, Magdalena K.

Maria församlings bokförråd.

Timmermansgatan 28 n. b., Sö.; expeditionstid: onsdagar 1—2 e. m.

I Maria församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolans gymnastiksal vid Timmermansgatan. Det hade tillkommit genom gåvor dels av böcker, dels av penningmedel. Biblioteket togs emellertid föga i användning. År 1895 väcktes därför förslag å kyrkostämman om medel till biblioteket, som då också erhöles ett anslag av 300 kr., vilket bokförrådet sedan dess fått behålla.

Biblioteket omfattade den 31 dec. 1914 2,230 band. Antalet boklån under år 1914 utgjorde 536.

Styrelsens ledamöter.

Maria församlings skolråd (se sid. 144).

Bibliotekarie.

Edén, J. G.

6.

Övriga institutioner.

Övriga
insti-
tutio-
ner.Ledamöter av riksdagens första och andra kammare,
valda för Stockholms stad.

Första kammaren.

Första kammarens ledamöter väljas enligt proportionell valmetod till ett antal av 150 av landstingen och stadsfullmäktige i de städer, som ej deltaga i landsting. Valet gäller för en tid av 6 år, räknade från och med januari månads början året efter valet. Varje landstingsområde och sådan stad, som nu är nämnd, utgör en valkrets, för vilken efter folkmängden inom dess område väljes en riksdagsman för varje fullt tal, motsvarande en etthundrafemtionedel av rikets folkmängd. Avgår riksdagsman före mandattidens slut, fyller ledigheten genom ny sammanräkning av de vid allmänna valet avgivna röstsedlarna.

Valkretsarna indelas enligt vallagen i sex grupper. Varje år skall inom en av dessa grupper förättas val för nästföljande sex år. För valen iakttages den ordning mellan grupperna, som anges i vallagen. Stockholms stad, som tillhör första gruppen, valde den 27 september 1909 nio ledamöter i första kammaren. Sedan kungl. maj:t den 19 oktober 1911 förordnat om nya val i hela riket till riksdagens första kammare, utsågo stadsfullmäktige den 20 november 1911 nio ledamöter för tiden till utgången av år 1915. Nytt val för perioden 1916—1921 förättas hösten 1915.

Ledamöter.

Afzelius, J. F. I., president (»stadsfullmäktiges moderata grupp»); **Klefbeck**, E. A., komminister, stadsfullm. (»arbetarepartiet»); **von Friesen**, S. G., fil. d:r, riksbanksfullmäktiges ordf., stadsfullmäktiges ordf. (»liberala gruppen»); **Wallenberg**, K. A., minister för utrikes ärendena, (»stadsfullmäktiges moderata grupp»); **Berglund**, J. E., kassör, stadsfullm. (»arbetarepartiet»); **Trygger**, E., f. d. justitieråd (»stadsfullmäktiges moderata grupp»); **Lamm**, H. F., grosshandlare, stadsfullm. (»liberala gruppen»); **Östberg**, J., f. d. kammarråtsråd, stadsfullmäktiges vice ordf. (»stadsfullmäktiges moderata grupp»); **Lindley**, Ch. G., svenska transportarbetareförbundets förtroende-man (»arbetarepartiet»).

Andra kammaren.

Stockholms stad har till 1910 års ingång varit indelad i fem valkretsar för riksdagsmannaval till andra kammaren med rätt att välja 21 riksdagsmän. Genom vallagen av den 26 maj 1909 delades staden i tvenne valkretsar,

den första omfattande Storkyrko-, Klara, Kungsholms, Maria och Katarina förs.; den andra omfattande Jakobs, Johannes, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oskars förs. Genom en ändring i lagen av den 1 juni 1912 lades det nyinkorporerade Brännkyrka till första kretsen fr. o. m. 1913 års ingång (jfr vidare statistiska avdelningen). Vardera kretsen valde ursprungligen sju ledamöter; genom kungl. kungörelse den 13 maj 1914 ökades emellertid antalet representanter för första kretsen till åtta. Valen förättas enligt proportionell valmetod av utav magistraten för varje valdistrikt utsedda deputerade på ett eller flera ställen inom varje valkrets i de lokaler, som till det antal, magistraten bestämmer, hållas magistraten tillhanda av drätselnämnden.

Andra kammarens ledamöter väljas för en tid av tre år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under vilket valet skett. Avgår riksdagsman för andra kammaren, innan den tid, för vilken han blivit vald, tilländalupit, verkställes ofördröjligen vid offentlig förättning ny sammanräkning av röster enligt vissa i vallagen bestämda grunder.

Valet för åren 1915—17 ägde rum den 25 september 1914.

Första valkretsen

(omfattande Storkyrko-, Klara, Kungsholms, Maria, Katarina och Brännkyrka församlingar).

Branting, K. Hj., redaktör (»arbetarepartiet»); **Lindman**, S. A. A., konteramiral (»försvaret främst»); **Lindqvist**, A. H., landsorganisationens ordf. (»arbetarepartiet»); **Söderberg**, E. J., landsorganisationens kassör (»arbetarepartiet»); **Berg**, F., fil. d:r (»de frisinnade»); **Hallendorff**, C. J. H., professor (»försvaret främst»); **Höglund**, C. Z. K., redaktör, stadsfullm.; **Tengdahl**, K. A., tjänsteman, stadsfullm. (»arbetarepartiet»).

Andra valkretsen

(omfattande Jakobs, Johannes, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oskars församlingar).

Åkerman, G. R. J., överste (»försvaret främst»); **Lindhagen**, C. A., borgmästare, stadsfullm. (»arbetarepartiet»); **Hildebrand**, K. E. H., fil. d:r (»försvaret främst»); **Palmstierna**, E. K., frih., stadsfullm. (»arbetarepartiet»); **Staaff**, K. A., vice häradshövding (»de frisinnade»); **Lübeck**, S. E. J., kapten (»försvaret främst»); **Winberg**, C., redaktör (»arbetarepartiet»).

Stockholms stads borgerskap.

Burskap såsom borgare meddelas numera av magistraten, efter det borgerskapets femtio äldste förut blivit hörda och avgivit yttrande. Burskapsägande borgare åtnjuta vissa förmåner i avseende på rätt till pension från borgerskapets bemedlingskommission och intagning å borgerskapets gubbbhus. Å borgerskapets ånkhus kunna endast ånkor efter borgare vinna inträde. Inom borgerskapet utgöra borgerskapets femtio äldste en särskild delegation (se nedan).

Borgerskapets femtio äldste.

Stockholm hade sedan 1475 en av rådet utsedd representation, »fullmäktige på menighetens vägnar», i början 24, sedermera 48 ledamöter, vilka såsom stadens 48 äldste kvarstodo till 1768 och, efter det antalet ledamöter ökats till 50, sedermera behållits ända till våra dagar. Genom våra nu gällande kommunallagar upphörde de femtio äldstes befattning med stadens förvaltning. Borgerskapets femtio äldste, som väljas av de burskapsägande borgarna för fyra år i sänder, utgöra numera överstyrelse för borgerskapets ånk- och gubbbhus. De hava dessutom att granska ansökningar från dem, som önska erhålla burskap som borgare i Stockholm. De femtio äldste utse bland sig två alternerande ordförande.

Ledamöter.

Andersson, B. John F., ingenjör; **Andrén**, J. C., specerihandlare, stadsfullm.; **Berg**, B. A. W., handlande; **Berggren**, C. R., bokbindare; **Billman**, A. W., ingenjör; **Björkroth**, K. G. W., boktryckare; **von Björnmark**, A. E. A., sjökaptens; **Bohman**, K. O. A., f. d. konsul, alternerande ordf.; **Broman**, J. W., direktör; **Brundin**, F. A., direktör; **Bäckström**, J. W., grosshandlare; **Carlson**, C. A., konditor; **Carlsson**, C. W., husägare; **Cederlund**, E. H., målarmästare; **Dahlgren**, K. W., handlande; **Edberg**, K. T., snickarmästare; **Edlind**, W. R., sjökaptens; **Edström**, E. O., handlande; **Fahlstedt**, E. W., perukmakare; **Feychting**, R. H., järnkramhandlare; **From**, P., fabrikkör; **Graf**, F. K. J., generalkonsul; **Hallgren**, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm.; **Herzog**, P., generalkonsul; **Hinderson**, A. F., garnhandlare; **Höglund**, O. M., fil. d.r., grosshandlare, stadsfullm.; **Lagerquist**, K. J. F., viktualiehandlare; **Lagerström**, T., källarmästare; **Lidell**, F. J., handlande; **Linderoth**, J. G., urfabrikör, alternerande ordf.; **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.; **Lovén**, E. A., grosshandlare;

Lundberg, K. L., grosshandlare; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Nilsson**, N., byggmästare; **Nordquist**, E. A., grosshandlare; **Nyström**, J. F., skräddare; **Ohlsson**, J. E., specerihandlare; **Ramstedt**, R. V., grosshandlare; **Rosengrén**, C. O. L., grosshandlare; **Samuelsson**, W. J. Hj., fabrikkör; **Setterwall**, J. G., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., bryggeridisponent; **Sjögren**, P. A., fabrikkör; **Sundström**, H. A., grosshandlare; **Sundström**, I., juvelerare; **Waldin**, N. A., garvare; **Åberg**, C. L. sadelmakare; **Åsberg**, J., direktör.

Sekreterare.

Peyron, C. E. A. Träffas i bemedlingskommissionens tjänstelokal vardagar kl. 4—5 e. m., rt. 91 94, st. 23 14.

Borgerskapets bemedlingskommission.

Börshuset (ingång från Trångsund), St.; st. 23 14; expeditionstid: 10—1.

För taxering av den borgerliga inkvarteringsavgiften inrättades år 1710 borgerskapets bemedlingskommission, och 1720 fick denna kommission befattningen med andra borgerliga utskylder. Kommissionens ledamöter väljas fortfarande av borgerskapets femtio äldste, som också utse revisorer. Från och med år 1866 upphörde kommissionen att vara ett huvudstadens förvaltningsverk. Den fortfar emellertid som välgörenhetsinrättning och förvaltar betydande donationsmedel, som för närvarande uppgå till, i runt tal, 3,390,000 kr.

Ledamöter.

Billman, A. W., ingenjör; **Bohman**, K. O. A., f. d. konsul, ordf.; **Broman**, J. W., direktör; **Edlind**, W. R., sjökaptens; **Feychting**, R. H., järnkramhandlare; **Hinderson**, A. F., garnhandlare; **Linderoth**, J. G., urfabrikör, vice ordf.; **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.; **Lundström**, K. B., grosshandlare; **Nordquist**, E. A., grosshandlare; **Ohlsson**, J. E., specerihandlare; **Sjögren**, P. A., fabrikkör; **Waldin**, N. A., garvare.

Sekreterare och kamrerare.

Peyron, A. E. Tel. och expeditionstid se ovan. Dessutom en *assistent*.

Övriga
insti-
tutio-
ner.**Borgerskapets gubbus.***Högalidsgatan 1, Sö.; st. 37 58.*

Borgerskapets gubbus inrättades under 1700-talet. Full försörjning lämnas inom gubbuset. Gubbusets fastighet är en större byggnad, belägen Högalidsgatan 1 å ett vidsträckt område. Gubbusets direktion väljes av borgerskapets femtio äldste. — Underhållstagarna erlägga ingen avgift.

Direktionens ledamöter.

Björklöf, J. E., handlande; **Herrström**, O., byggmästare; **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.; **Lundström**, K. B., grosshandlare, vice ordf.; **Nordquist**, E. A., grosshandlare; **Rosengrén**, C. O. L., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Söderberg**, O. A., grosshandlare, generalkonsul, ordf.; **Wassén**, C., disponent, stadsfullm.

*Sekreterare.***Lindeberg**, P. G. H.*Kamrerare.*

Peyron, C. E. A., se ovan. Träffas i bemedlingskommissionens tjänstelokal inom börshuset vardagar kl. 4—5 e. m., rt. 91 94, st. 23 14.

Borgerskapets änhus.*Norr tullsgatan 45, Va.; st. 54 38.*

Underhållstagarna i borgerskapets änhus-inrättning, som skola vara minst 60 år gamla, medellösa änkor efter borgare i Stockholm, erhålla full försörjning. Inrättningen är numera inrymd i en större byggnad vid Norr tullsgatan. I änhusets ursprungliga, ännu gällande kungl. reglemente av den 7 maj 1725 stadgas, att änhuset skall »dirigeras» av tio borgerskapets ledamöter, sex handlande och fyra »äldermän av ämbeten». Styrelsen kompletterar sig själv. Revisorer utses av borgerskapets femtio äldste. — Underhållstagarna erlägga ingen avgift. Änhusets kapital och fonder uppgå f. n. till omkr. 2,484,217 kr.

Styrelsens ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Bohman**, K. O. A., f. d. konsul; **Carlman**, C. R. A., hovjuvelerare; **Edberg**, K. Th., snickarmästare; **Engellau**, L. B., grosshandlare; **Grill**, A. B., direktör; **Janson**, A. G., byggmästare; **Ramstedt**, R. V., grosshandlare, ordf.; **Sundström**, H. A., grosshandlare; **Wikström**, C., grosshandlare.

Sekreterare och kamrerare.

Peyron, A. E., se ovan. Träffas i bemedlingskommissionens tjänstelokal varje helgdag 10—1, st. 23 14.

Stockholms köpmannaförening och Stockholms handelskammare.

Köpmannaföreningen.

Ovannämnda institution, ehuru icke av officiell natur, har på grund av sin betydelse ansetts böra i kommunalkalendern upptagas.

Stockholms köpmannaförening, i vilken varje välfredad grosshandlare eller annan större näringsidkare, som i huvudstaden eller dess omgivningar driver rörelse, kan för sin firma erhålla inträde mot erläggande av stadgad avgift, har till ändamål att bevaka medlemmarnas gemensamma intressen, att befrämja och underlätta handelns, industriens och sjöfartens utveckling samt att genom utlåtanden, utredningar och framställningar understödja myndigheterna i deras verksamhet i samma syfte. Föreningens angelägenheter besörjas närmast av en styrelse, bestående av åtta ledamöter, som, jämte fyra suppleanter, genom slutna sedlar väljas för två år i sänder vid årets sista ordinarie allmänna sammankomst, dock så att halva antalet varje år omväljes. Styrelseledamöterna utse inom sig ordförande och vice ordförande. För främjande av föreningens verksamhet upprätthåller styrelsen i Stockholm en centralbyrå.

Köpmannaföreningens ackords- och konkursavdelning, som till verksamhetsområde har Stockholms stad, Norrland, Dalarne, Uppland, Västmanland, Närke, Södermanland, Östergötland och Gotland, har till syfte att i samarbete med liknande institutioner i Göteborg och Malmö vid inträffade betalningsinställelser genast självständigt omhändertaga ledningen, kontrollen och avvecklingen av boen. Dess angelägenheter ombesörjas av en nämnd med 24 ledamöter, valda för ett år i sänder.

Stadgar. Stadgar för Stockholms köpmannaförening av den 22 dec. 1910. Stadgar för Stockholms köpmannaförenings ackords- och konkursavdelning, antagna av föreningen den 26 mars 1907 med ändring den 22 dec. 1910.

Styrelsens ledamöter.

Almström, K. W., disponent; **Bäckström**, J. A., grosshandlare, vice ordf.; **Dahlström**, O. F., grosshandlare; **Höglund**, C. H., grosshandlare; **Lamm**, H. F., grosshandlare, stadsfullm., ordf.; **Victorin**, H. P., grosshandlare; **Wetterlind**, J. A., grosshandlare; en vakant.

Suppleanter.

Bäckström, J. W., grosshandlare; **Fries**, M. A. R., grosshandlare; **Grumme**, C. A., grosshandlare; **Rundquist**, V. A., grosshandlare.

Juridiskt ombud.

Tjerneld, J. O., träffas säkrast å advokatfirman Tjerneld & Morssings kontor Brunkebergstorg 12, C.; rt. 4 16; st. 10 40.

Köpmannaföreningens centralbyrå och ackords- och konkursavdelningen.

Beridarebangatan 17 C.; rt. 53 53; expeditionstid: 9—5.

Verkställande direktör.

Hansen, H. Fr.

Ackords- och konkursavdelningens nämnd.

Ovannämnda ledamöter och suppleanter i köpmannaföreningens styrelse samt: **Ameln**, Chr. G., grosshandlare; **Bohman**, R. A., direktör; **Christensen**, V. O., grosshandlare; **Collijn**, J. A., grosshandlare; **Fischer**, A. grosshandlare; **Friedländer**, H. S. M., grosshandlare; **Petersen**, M. Ch., direktör; **Rügheimer**, T., direktör; **Setterwall**, E. J., grosshandlare; **Söderberg**, P. J.; **Wahlberg**, N. F., direktör; **Åkerlindh**, J. G., direktör.

Handelskammaren.

Börshuset, St.; rt. 65 97; st. 190 36; expeditionstid: 11—4.

Handelskammaren har till uppgift att arbeta för utvecklingen av vårt lands och särskilt Stockholms handel, industri, hantverk och sjöfart. I sådant avseende äger handelskammaren bland annat till vederbörande stats- eller kommunala myndigheter avlåta framställningar eller inkomma med yttranden i frågor, som röra handelslagstiftning, tullväsen, kommunikationsförhållanden, handelsundervisning o. s. v., varjämte handelskammaren även har att samläsa och bearbeta statistiska och andra uppgifter angående verksamheten inom ovan angivna näringsgrenar.

Utom en årsberättelse utgiver handelskammaren bl. a. i samverkan med Stockholms stads statistiska kontor tvänne omfattande statistiska publikationer angående handel och sjöfart samt fabriker och hantverk i huvudstaden.

**Övriga institutio-
ner.** Handelskammarens ledamöter, som kallas fullmäktige, utses dels av Stockholms köpmannaförening, dels av andra föreningar av näringsidkare i Stockholm, vilka efter inbjudan av handelskammaren besluta att låta sig representeras i denna, samt dels eventuellt av Stockholms stadsfullmäktige. Köpmannaföreningen utses minst 20 och högst 40 ledamöter och lika många suppleanter för dessa.

Ledamöter och suppleanter väljas för en tid av två år; halva antalet är vid varje val underkastat omval. Handelskammaren väljer för varje kalenderår ordförande och vice ordförande samt ett verkställande utskott.

Sammanträden hållas i regel andra tisdagen i varje månad. För förberedande behandling av frågor tillsätter handelskammaren tre utskott (lagstiftningsutskottet, tullutskottet och kommunikationsutskottet), en redaktionsnämnd för redigeringen av kammarens publikationer och dessutom en nämnd för frågor om auktorisation av revisorer (revisorsnämnden).

Handelskammaren anställer dels en sekreterare, dels och behövliga biträden.

Stadgar. Stadgar och arbetsordning för Stockholms handelskammare, antagna den 22 dec. 1910 med ändringar av den 14 dec. 1911, 12 nov. 1912 och 12 jan. 1915.

Ledamöter i handelskammaren.

Hedersordförande.

Wallenberg, K. A., minister för utrikes ärendena.

Ordförande.

Söderberg, O. A., generalkonsul, representant för järn och järnmanufaktur.

Vice ordförande.

Grönwall, F. A. A., fil. dr., bankdirektör, representant för bankrörelse.

Övriga ledamöter, ordinarie.

Almström, K. W., disponent, repres. *glas- och porslinsindustri*; **Billing, J. O. M.**, stads-
mäklare, vald av svenska fondhandlarföreningen; ***Broman, J. W.**, direktör, repres. *transportväsen*; ***Bäckström, J. A.**, grosshandlare, repres. *tobak*; ***Carlson, L. Fr.**, grosshandlare, repres. *mode- och pälsvaror, hattar och mössor*; ***Carlson, O. Fr.**, direktör, vald av Stockholms fabriksförening; ***Collijn, J. A.**, grosshandlare, repres. *textilvaror: ylle*; **Dahlström, O. F.**, grosshandlare, repres. *kolonialvaror*; ***Fischer, A.**, grosshandlare, repres. *mejeri- och lantbruksmaskiner*; ***Francke, J. R.**, grosshandlare, repres. *träexport*; ***Funch, J.**, grosshandlare, repres. *tråvaror*; ***Graham, P. S.**, ingenjör, repres. *maskiner, verktyg och maskinförnödenheter*; ***Grubbens, C. E.**,

repres. *papper och pappersindustri*; **Grumme, C. A.**, grosshandlare, repres. *kemisk-tekniska produkter*; ***Haak, O. K.**, direktör, repres. *metaller*; **Hörngren, C. G.**, repres. *järnexport*; **Höglund, C. H.**, grosshandlare, repres. *charkuterivaror, viktualier och lantmannaprodukter*; ***Johnsson, A. Ax:son**, generalkonsul, repres. *rederi*; **Josephson, J.**, grosshandlare, repres. *korta varor*; **Key, K. A. H.**, fil. dr., redaktör, repres. *bokindustri*; **Kinnander, O. Fr.**, vice häradshövding, repres. *försäkringsrörelse*; ***Lindström, C. A.**, grosshandlare, repres. *oljor*; ***Ljungberg, G. V.**, direktör, vald av Stockholms rederiförening; **Lundström, K. B.**, grosshandlare, repres. *bränslematerial*; ***Olsson, A.**, disponent, vald av Stockholms vinhandlarförening; **Pott, G. F. L.**, direktör, repres. *läder och skovaror samt galoscher*; **Rydbeck, J. O. E.**, bankdirektör, repres. *bankrörelse*; ***Sachs, J. E.**, direktör, repres. *möbelindustri*; ***Schroff, O. F. J.**, grosshandlare, vald av manufakturhandlarföreningen i Stockholm; ***Tjernereld, J. O.**, advokat, repres. *advokatverksamhet*; **Wahlin, C. A.**, grosshandlare, repres. *byggnadsmaterial*; ***Wetterlind, J. A.**, grosshandlare, repres. *textilvaror: bomull*; ***Åkerlindh, J. G.**, direktör, repres. *spannmål, mjöl- och foderämnen*; ***Öhlin, A. I.**, grosshandlare, repres. *textilvaror: ylle*; **Öhman, E.**, bankir, vald av Stockholms köpmanskлубb.

Suppleanter.

Ameln, Chr. G., grosshandlare, repres. *charkuterivaror, viktualier och lantmannaprodukter*; **Andersson, C. H.**, direktör, repres. *försäkringsrörelse*; ***Appelqvist, J. A.**, direktör, vald av Stockholms rederiförening; **Ballé, O. S. S.**, grosshandlare, repres. *kemisk-tekniska produkter*; ***Blanck, C. G.**, grosshandlare, repres. *oljor*; **Brising, Fr. A. R.**, grosshandlare, repres. *glas- och porslinsindustri*; ***Bruun, H. A.**, grosshandlare, repres. *mode- och pälsvaror, hattar och mössor*; ***Bäckström, J. W.**, grosshandlare, repres. *tobak*; **Davidsohn, A.**, grosshandlare, repres. *läder- och skovaror samt galoscher*; ***Du Rietz, G.**, grosshandlare, repres. *spannmål, mjöl- och foderämnen*; ***Forslling, A. T.**, grosshandlare, repres. *metaller*; ***Friedländer, H. S. M.**, grosshandlare, repres. *textilvaror: ylle*; **Fries, M. A. R.**, grosshandlare, repres. *kolonialvaror*; ***Granberg, K. G.**, konsul, repres. *papper och pappersindustri*; ***Hagström, J. F.**, vinhandlare, vald av Stockholms vinhandlarförening; ***Hansen, H. Fr.**, direktör, vald av Stockholms köpmanskлубb; ***Hansson, O. T.**, direktör, repres. *mejeri- och lantbruksmaskiner*; **Hedenlund, L. A.**, bankdirektör, repres. *bankrörelse*; **Hinderson, A. F.**, garnhandlare, vald av manufakturhandlarföreningen i Stockholm; ***Hjorth, B. A.**, di-

rektör, repres. *maskiner, verktyg och maskinförnödenheter*; **Huselius, C. E. G.**, vice häradshövding, advokat, repres. *advokatverksamhet*; ***Jonsson, C. E.**, direktör, repres. *möbelindustri*; ***Linderoth, J. G.**, urfabrikör, vald av Stockholms fabriksförening; ***Lundquist, C. A.**, grosshandlare, repres. *trävaror*; ***Naess, H. T.**, grosshandlare, repres. *träexport*; **Nilsson, R. A. E.**, grosshandlare, repres. *järnexport*; ***Nylén, F. O.**, direktör, repres. *textilvaror: bomull*; **Oldenburg, E.**, direktör, repres. *bokindustri*; **Pettersson, J. E.**, direktör, repres. *byggnadsmaterial*; **Phillipson, M.**, bankdirektör, repres. *bankrörelse*; **Söderberg, P. J.**, direktör, repres. *järn och järnmanufaktur*; **Ternström, C. A. G.**, grosshandlare, repres. *bränslematerial*; ***Thulin, P. G.**, vice konsul, repres. *rederi*; ***Tjulander, N.**, grosshandlare, repres. *textilvaror: ylle*; **Wahlberg, N. F.**, direktör, repres. *korta varor*; ***Wallenberg, J. O.**, kapten, stadsfullm., repres. *transportväsen*; **Zethraeus, A. H.**, fondmäklare, repres. *fondrörelse*.

Utskott och nämnder.

Verkställande utskottet.

Ledamöter.

Billing, J. O. M.; **Broman, J. W.**; **Graham, P. S.**; **Grönwall, F. A. A.**, vice ordf.; **Hjorth, B. A.**; **Huselius, C. E. G.**; **Josephson, J.**; **Lindström, C. A.**; **Oldenburg, E.**; **Sachs, J. E.**; **Söderberg, O. A.**, ordf.; **Tjerneld, J. O.**; **Wetterlind, J. A.**; **Åkerlindh, J. G.**

Lagstiftningsutskottet

Ledamöter.

Blanck, C. G.; **Fischer, A.**; **Grönwall, F. A. A.**; **Kinnander, O. Fr.**; **Rydbeck, J. O. E.**; **Sachs, J. E.**; **Tjerneld, J. O.**; **Wahlin, C. A.**; **Åkerlindh, J. G.**; **Öhman, E.**

Tullutskottet

Ledamöter.

Almström, K. W.; **Dahlström, O. F.**; **Graham, P. S.**; **Granberg, K. G.**; **Haak, O. K.**; **Hjorth, B. A.**; **Huselius, C. E. G.**; **Josephson, J.**; **Oisson, A.**; **Wetterlind, J. A.**

Kommunikationsutskottet

Ledamöter.

Appelqvist, J. A.; **Broman, J. W.**; **Du Rietz, G.**; **Fries, M. A. R.**; **Hansson, O. T.**; **Hög-**

lund, C. H.; **Johnson, A. Ax:son**; **Lindström, C. A.**; **Ljungberg, G. V.**; **Wallenberg, J. O.**

Övriga
insti-
tutio-
ner.

Redaktionsnämnden

Ledamöter.

Billing, J. O. M.; **Bäckström, J. A.**; **Grönwall, F. A. A.**; **Key, K. A. H.**; **Kinnander, O. Fr.**; **Oldenburg, E.**; **Wallenberg, J. O.**

Revisorsnämnden

Ledamöter.

Hansen, H. Fr.; **Hedenlund, L. A.**; **Huselius, C. E. G.**; **Rydbeck, J. O. E.**; **Söderberg, O. A.**; **Tjerneld, J. O.**; **Wetterlind, J. A.**

Sekreterare.

Rosman, H., fil. d.r. Träffas å handelskammarens lokal kl. 1—3, rt. 65 97, st. 190 36.

Statistiker.

Andersson, J. Th., fil. d.r.

Amanuens.

Lönegren, P. G:son.

Dessutom ett *skrivbiträde*.

Av handelskammaren auktoriserade revisorer.

Enligt beslut av den 8 oktober 1912 meddelar handelskammaren på därom gjord ansökan auktorisation för revisor att utöva yrkesmässig revisorsverksamhet enligt fastställt reglemente. För behörighet att söka dylik auktorisation fordras, utom att hava fyllt 25 år, att äga god frejd samt råda över sig själv och sitt gods, att vid handelshögskolan i Stockholm hava avlagt på visst sätt kvalificerad ekonomisk examen och att genom väl vitsordad tjänstgöring hos auktoriserad revisor eller köpmannaföreningens ackords- och konkursavdelning hava ådagalagt lämplighet för revisorsyrket. Auktoriserad revisor avlägger »revisorslöfte» och erhåller sedan handelskammarens certifikat samt står därefter i sin verksamhet under tillsyn av revisorsnämnden. Auktorisationen kan genom beslut av handelskammaren återkallas.

Revisorer.

Cassel, I. O.; **Gardsten, K. A.**; **Heyman, C.**; **von Hofsten, E. G. N.**; **Holmström, H. J.**; **Nissvandt, S. G.**; **Nyberg, J.**; **Peterson, K. V.**; **Sillén, O. K. G.**; **Smedman, J. G.**; **Svensson, Dagmar J.**; **Svensson, Thyra E. L.**; **Wanselius, K. O.**

Svenska stadsförbundet och i samband därmed stående institutioner.

Svenska stadsförbundet.

I juni månad 1907 utsände en av centralförbundet för socialt arbete tillsatt kommunalkommitté med riksgäldsfullmäktigen Emil Kinander som ordförande och frih. Erik Palmstierna som sekreterare en inbjudan till kongress mellan svenska städers, köpingars och municipalsamhällets fullmäktige, tjänstemän och andra kommunalt intresserade personer. Å denna kongress, som sammanträdde i oktober samma år, väcktes av kongressens bestyrelse förslag om upprättande av en samorganisation mellan de svenska stadssamhällena för främjande av deras gemensamma intressen och spridande av kunskap i kommunala frågor. Sedan en kommitté under kongressen behandlat ärendet och avgivit betänkande, beslöt kongressen den 12 oktober uttala sig för bildandet av en samorganisation mellan svenska städer, köpingar och municipalsamhällen, benämnd svenska stadsförbundet och organiserad i huvudsak efter ett samma dag antaget förslag till stadgar, och tillsatte därefter en kommitté att bringa organisationsplanerna till verkställighet och sammankalla ett konstituerande möte. I september 1908 sammanträdde den konstituerande kongressen, varvid förbundet bildades och stadgar antogs.

Berättigade till inträde i svenska stadsförbundet äro alla svenska städer, köpingar och municipalsamhällen. Medlemmarna företrädas vid förbundets kongresser genom ombud till olika antal efter folkmängd och erlagga årsavgift med högst 2 kr. för varje jämnt hundratel av medlems invånareantal. Förbundet företrädes dels av en *styrelse* av 7 ledamöter med 3 suppleanter, som väljas av kongressen för tiden till nästa kongress och förvaltar förbundets egendom och bevakar dess intressen, dels av en *representantförsamling*, vars medlemmar utses vid ordinarie kongressen, en för varje län eller till förbundet ansluten stad med över 30,000 invånare, och som sammanträder varje år för att med styrelsen behandla vissa viktigare frågor. Vart tredje år sammanträder förbundet till *ordinarie kongress*, som i sista hand beslutar över förbundets verksamhet; däremellan kan i vissa fall inkallas *extra kongress*.

För främjande av förbundets syften har jämlikt stadgarna upprättats en *kommunal centralbyrå*, som förestås av förbundets sekreterare

och har till uppgift att följa den kommunala utvecklingen i Sverige och utlandet, att samlas för studier i kommunala ämnen behövt material, att besvara till byrån inkomna förfrågningar och sköta förbundets löpande ärenden. Denna byrå trädde i verksamhet den 20 oktober 1908.

Förbundets pressorgan är »*Svenska stadsförbundets tidskrift*», som under redaktion av förbundets sekreterare utkommer med 6 nummer årligen, innehållande uppsatser i kommunala rätts- och förvaltningsfrågor, redogörelser för kommunal praxis, notiser från de olika medlemmarnas kommunalförvaltningar m. m. Av kommunala centralbyrån utgives »*Svenska stadsförbundets skriftserie*» i vilken ingå ett flertal utredningar rörande olika kommunala spörsmål (beskattningsfrågor, inkorporering m. m.).

Vid 1914 års slut voro till stadsförbundet anslutna 100 städer, 30 köpingar och 72 municipalsamhällen. Under år 1914 verkställdes genom byrån ett antal större utredningar och besvarades 532 förfrågningar i kommunala ämnen.

Stockholms stad representeras i förbundets representantförsamling av ett ombud (jfr ovan) och erlägger årsavgift med 7,640 kr.

Stadgar. Stadgar för svenska stadsförbundet, antagna av konstituerande kongressen den 12 september 1908 med ändring den 31 augusti 1911.

Stockholms stads ombud i förbundets representantförsamling.

Kinander, C. E., direktör, stadsfullm.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

von Friesen, S. G., fil. dr., riksbanksfullmäktiges ordf., stadsfullmäktiges ordf., Stockholm.

Vice ordförande.

Borgström, A. G. S., f. d. justitieråd, stadsfullm., Stockholm.

Övriga ledamöter.

Carlander, A. Chr., grosshandlare, Göteborg; Hulting, E. Hj., disponent, Herrljunga; Lindahl, E. W., f. d. lektor, Malmö; Ståhlberg, C. A., direktör, Eskilstuna; Swartz, P. J. J., grosshandlare, Norrköping.

Suppleanter.

Phragmén, L. E., professor, Djursholm; **Flensburg**, O. Fr., konsul, Gävle; **Liljeqvist**, G. W., ingenjör, Borlänge.

Sekreterare

(7,000 kr.).

Larsson, Y. G. R.

Skattmästare.

Kinander, C. E., direktör, stadsfullm.

Kommunala centralbyrån.

Nybrogatan 7, Ö.; rt. 133 49; st. 62 93; expeditionstid 10—4.

Föreståndare.

Sekreteraren hos styrelsen (se ovan).

Andre sekreterare

(4,000 kr.).

Lindholm, H.

Assistent

(3,600 kr.).

Lindh, K. E.

Dessutom ett *skrivbiträde* och en *vaktmästare*.

Övriga institutioner.

Övriga
in-
stitu-
tioner.

Kungl. Djurgårdskommissionen.

Djurgårdskommissionen tillsattes av kungl. maj:t år 1910 med uppgift att förvalta vissa områden av norra Djurgården, det s. k. Fredrikshovsområdet samt veterinärinstitutets förra område, varjämte kommissionen fick i uppdrag att försälja de å dessa områden belägna byggnadstomter för kronans räkning.

Djurgårdskommissionen.

Drottninggatan 17, C.; rt. 55 91; st. 246 88; expeditionstid 11—3.

Ordförande.

Grill, C. E., öверste.

Övriga ledamöter.

Abenius, J. G., vice häradshövding; Petersson, C. S. I., kapten.

Sekreterare.

Westin, G. A. H.

Kassör.

Carell, A. Margareta J.

Diverse sammanslutningar berörande stadens befattningshavare.

Stockholms stads tjänstemäns förening.

Tanken på åstadkommande av en sammanslutning bland stadens tjänstemän framfördes första gången inför 1905 års lönereglering. De ordinarie tjänstemännen samlades då till ett möte, som dels avlät en skrivelse till stadsfullmäktige i löneregleringsfrågan dels tillsatte en tremannakommitté för bildande av en förening. Efter löneregleringens genomförande synes intresset emellertid hava domnat av och någon förening kom icke till stånd.

Hösten 1907 bildades däremot en sammanslutning mellan de extra, kamerala tjänstemännen hos drätselnämnden, till vilken anslöto sig samtliga ifrågavarande tjänstemän. Denna förenings lyckliga start förde åter tanken på en mera omfattande organisation. Efter en del förberedande arbete kom den 29 maj 1908 ett möte med stadens tjänstemän tillstånd och beslöts därvid bildande av »Stockholms stads tjänstemäns förening».

Föreningens ledamöter voro tidigare delade på sektioner (teknisk, kameral, och medicinsk) med särskilda styrelser. För föreningen i dess helhet fanns en »överstyrelse» bestående av ordförande (vald av föreningen i dess helhet) och representanter för sektionerna och deras styrelser.

Genom av föreningen den 28 februari 1913 antagna nya stadgar upphävdes emellertid sektionsindelningen.

Föreningens syfte angives i dess stadgar vara »att bereda sina medlemmar tillfälle till personlig beröring till gagn för ett gott samarbete mellan kommunens skilda förvaltningsgrenar;

att bland sina medlemmar sprida kunskap i kommunala ämnen genom föredrag, diskussioner, publikationer m. m. samt

att i övrigt tillvarata medlemmarnas intressen».

Föreningens angelägenheter handhavas av en styrelse, bestående av föreningens ordförande och vice ordförande samt 10 övriga ledamöter med 6 suppleanter, valda av föreningen vid ordinarie sammanträde för tiden till nästa ordinarie sammanträde.

Av styrelsens medlemmar skola såsom regel 6 med 3 suppleanter representera *kame-*

rala, 4 med 2 suppleanter *tekniska* och 2 med 1 suppleant *övriga* (juridiska, medicinska m. fl.) tjänstemän. Av de ordinarie ledamöterna skola såsom regel tre vara extra ordinarie tjänstemän, en från var och en av de tre grupperna. Högst tre tjänstemän lydande under samma nämnd, avdelning av nämnd eller styrelse må samtidigt vara ordinarie ledamöter av styrelsen. För den händelse nödigt antal ledamöter av de skilda kategorierna icke kunna utses, äger föreningen att besätta vakanta platser oberoende av ovanstående bestämmelser.

Revision av styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper verkställas före den 15 februari varje år genom högst 4 revisorer jämte lika många suppleanter. Revisionsberättelsen behandlas å ordinarie sammanträdet.

Ordinarie föreningsammanträde hålles årligen före mars månads utgång.

Årsavgiften är två kronor. Föreningens organ är »Tidskrift för Stockholms stads tjänstemäns förening», som utkommer med 8 å 10 nummer årligen.

Ordförande.

Pählman, A. E., stadsingenjör.

Vice ordförande.

Kihlström, O., kontorschef.

Övriga ledamöter.

Alfheim, C. R., bokauktionskommissarie; Anstrin, H., kontorsbiträde, sekreterare; Barkman, E. V., revisor; Bergman, C. G., civilingenjör; Hedström, E., distriktsingenjör; Karlson, G. H., aktuarie, Lindqvist, f. Rydell, Elin M. fru, assistent; Moureau, N. C., registrator; Ruus, R. A., tf. bokhållare, skattmästare, Öhrström, K. O. A., löjtnant.

Suppleanter.

Bobeck, P. E., byggnadsingenjör; Hård af Segerstad, A. Helmi M. fröken, föreståndare för utackorderingsbyrån; Johansson, A. G., syssloman; Staël von Holstein, Ch. Mathilda, fröken, ombudsman; Tegné, U. W., bokhållare och kassör; Östman; N. F., amanuens, redaktör för föreningens tidskrift.

Övriga Stockholms stads vaktmästares för- in- stitu- tioner.

I september 1907 utsändes en av ett femton-tal stadens vaktmästare utfärdad inbjudan till ett sammanträde för bildande av en förening. Ett dylikt sammanträde kom också till stånd och sedan en interimstyrelse framlagt förslag till stadgar, blevo dessa antagna på sammanträde den 3 november 1907. En del ändringar i dessa stadgar beslutades sedermera år 1912.

Föreningen utgör enligt stadgarna en sammanslutning av vaktmästare och med dem likställda befattningshavare vid stadens olika verk och inrättningar och har till ändamål att genom samarbete söka åstadkomma ett gott kamratskap bland sina medlemmar samt att på alla sätt främja höjandet av vaktmästarkårens intellektuella, sociala och ekonomiska ställning. Föreningen avhåller årligen fyra ordinarie sammanträden, ett i vardera av månaderna februari, maj, september och december. Årsavgiften är två kronor. Styrelsen består av sju ledamöter med tre ersättare, samt utser inom sig ordförande, vice ordförande, sekreterare och kassör. För den årliga revisionen utser föreningen tre revisorer med två ersättare. Revisionen skall vara verkställd före den 1 februari, varefter frågan om ansvarsfrihet behandlas å februarisammanträdet.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Frisk, A. R., vaktmästare vid Sofia folkskola.

Vice ordförande.

Lundberg, O. T. V., vaktmästare vid folkskole-direktionens expedition.

Övriga ledamöter.

Dahlberg, K. J., vaktmästare vid byggnadskontoret, kassör; Karlsson, E. A., förste vaktmästare vid stadsfullm. exp.; Holmström, C. H., vaktmästare vid fattigvårdsnämndens expedition; Uddén, A. E., vaktmästare vid arbetsinrättningen, sekr.; Weber, P. O., vaktmästare vid allmänna försörjningsinrättningen.

Ersättare.

Carlgrén, E. R., hamnbetjänt; Nilsson, C. J. W., stadstjänare; Söhr, O., vaktmästare vid Jakobs folkskola.

Änke- och pupillkassan vid stadens ämbetsverk.

Varje manlig innehavare av ordinarie befattning å stadens lönestat är pliktig ingå som delägare i änke- och pupillkassan; dock äger förste

innehavare av nyinrättad befattning valfrihet. Befattningshavare ingår i kassan med ett visst delägarebelopp, i allmänhet 80 % av hans begynnelselönen, dock högst 4,800 kr. Intagande av nya befattningar och ändring i delägarebelopp sker genom de vart femte år mellan kassan och staden avslutade kontrakt. Vid dessa femårsregleringar bestämes också det belopp, varmed staden bidrager till kassans utgifter. Nu gällande kontrakt avser åren 1913—17.

Delägare erlägger vid inträdet en *inträdesavgift* av 6 % å delägarebeloppet samt eventuellt *överårighetsavgift*, beräknad till 6 % av delägarebeloppet för den tid hans ålder vid inträdet i kassan överstiger 30 år. I *årlig avgift* erlägges 5 % å delägarebeloppet.

Pensionen utgår till änka och barn med inalles 25 % av delägarebeloppet.

Kassan förvaltas av en direktion, bestående av sju ledamöter, därav en utses av stadsfullmäktige samt sex av och bland kassans delägare. Dessa senare, av vilka två skola vara magistratsledamöter och fyra tjänstemän, väljas vid allmän sammankomst för en tid av tre år. Såväl hos direktionen som vid delägarnas sammankomst är den främste av magistratsledamöterna ordförande. Vid nämnda sammankomst väljas även två suppleanter, av vilka en skall vara magistratsledamot. För den av stadsfullmäktige valde direktionsledamoten utses av stadsfullmäktige en suppleant.

Reglemente. Reglemente för änke- och pupillkassan vid Stockholms stads ämbetsverk, fastställt av kungl. maj:t den 9 maj 1902.

Ordförande.

Dahlberg, A. E., rådman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

d'Ailly, G. A. H., byråchef, stadsfullm. (vald av stadsfullm.); Holmberg, K. E., tf. kamrerare; Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör; Malm, P. L., tf. stadskamrerare, kamrerare; Salmonson, O. J., magistratssekreterare; Strahl, A. A. F., rådman.

Suppleanter.

Cavallin, B. S. Ch., rådman; Dickman, K. D., byråchef i pensionsstyrelsen (vald av stadsfullm.); Petri, Hj. M., syssloman.

Sjuk- och begravningskassorna vid Stockholms stads verk och inrättningar.

År 1906 registrerades hos överståthållarämbetet stadgar för en sjuk- och begravningskassa, avsedd för stadens befattningshavare. Sedan genom sjukkasselagens tillkomst en del ändringar nödvändiggjorts, hava nya stadgar år 1914 an-

tagits, särskilt för sjuk- och särskilt för begravningskassan, båda dock stående under samma styrelse.

Sjukkassan står öppen för varje av nämnd eller styrelse antagen befattningshavare (extra eller ordinarie), som med intyg av tvenne ledamöter i kassan styrker sig äga god hälsa och icke veterligen vara behäftad med åkomma, som kan antagas komma att kräva varaktigare sjukhjälp. Kassan har två medlemsklasser. Inträdesavgift erlägges i den lägre med 3 och i den högre med 5 kr., fast avgift utgår i den lägre med 50 öre för manlig och 70 öre för kvinnlig medlem samt i den högre med resp. 1,20 kr. och 1,70 kr., allt per månad, vilka avgifter efter uppnådda fyrtio år ökas med 50 %. Betalningen sker kvartalsvis. Sjukhjälp utgår i den lägre klassen med 1,50, i den högre med 3 kr. per dag.

Begravningskassan står öppen för delägare i sjukkassan. Även den är delad i två klasser. Inträdesavgiften utgör i den lägre 5 och i den högre 10 kr. Årsavgifterna utgå med olika belopp beroende på vederbörandes ålder vid inträdet. Begravningshjälp utgår med resp. 250 och 500 kr.

Båda kassorna hava en gemensam styrelse om fem ledamöter och fem suppleanter, av vilka delägarna under drätselnämnden, fattigvårdsnämnden, hälsovårdsnämnden och gasverksstyrel-

sen, varje grupp inom sig utse en och den femte väljes å ordinarie sammanträde i mars månad.

**Övriga
in-
stitu-
tioner.**

Styrelse.

Ordförande.

Billing, J. M. A., tf. stadsbokhållare.

Vice ordförande.

Lundberg, I., kamrerare.

Övriga ledamöter.

Lindqvist, E. G., extra kammarskrivare, kassakontrollant; **Winge, F. G. E.**, förste bokförare; **Öström, J. N. H.**, kontorsskrivare, sekreterare.

Suppleanter.

Berg, L. H., bokhållare (se nedan); **Dahlberg, K. J.**, vaktmästare; **Lindvall, J. W. A.**, gasmästare; **Stavenow, H. H. D.**, tf. kontorskrivare; **Åhlin, A. Hj. D.**, syssloman.

Redogörare.

Berg, L. H., bokhållare vid vattenledningsverket (se ovan).

